

Міністерство освіти і науки України
Криворізький національний університет

Кафедра фінансів суб'єктів господарювання та інноваційного розвитку

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему Удосконалення управління власним капіталом суб'єкта господарювання

здобувача групи Ф-24м
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Пархоменко Віталія Петровича
(ПІБ)


(підпис)

Науковий керівник:

Доктор економічних наук, професор
(науковий ступінь, вчене звання, посада)
Турило А.М.
(прізвище та ініціали)


(підпис)

Рецензент:

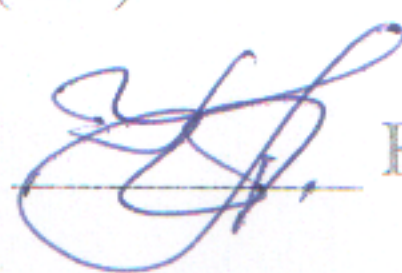
Кандидат економічних наук, доцент
(науковий ступінь, вчене звання, посада)
Капітула С.В.
(прізвище та ініціали)


(підпис)

Робота допущена до захисту перед Екзаменаційною комісією
з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)

Завідувачка кафедри ФСГІР

кандидат економічних наук, доцент



Короленко Р.В.

Кривий Ріг 2025

Криворізький національний університет

Кафедра фінансів суб'єктів господарювання та інноваційного розвитку

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Зав. кафедри ФСГПР

доцент Короленко Р.В.



" 30 " червня 2025р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну магістерську роботу

Пархоменко Віталія Петровича

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Удосконалення управління власним капіталом суб'єкта господарювання

керівник роботи Турило Анатолій Михайлович, д. е. н., професор
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджена наказом по КНУ від "30" червня 2025 № 440с

2. Строк подання здобувачем роботи: 15 грудня 2025

3. Вихідні дані до роботи підручники, навчальні посібники, наукові статті, офіційний сайт законодавчої влади, фінансова звітність та річний звіт суб'єкта господарювання

4. Зміст роботи (назви розділів)

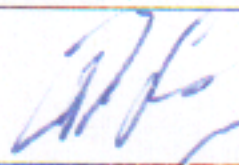
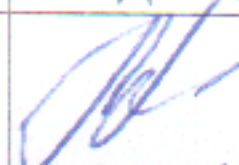
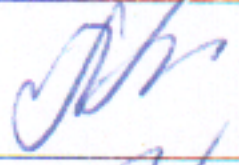
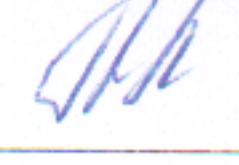
Розділ 1 Теоретичні засади управління власним капіталом підприємства

Розділ 2 Загальна характеристика та аналіз управління власним капіталом ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

Розділ 3 Формування управлінських заходів щодо зміцнення власного капіталу ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

5. Перелік графічного матеріалу таблиці, рисунки, графіки, діаграми

6. Консультанти роботи

Розділ	ПІБ та посада консультанта	завдання видав		завдання прийняв	
		підпис	дата	підпис	дата
1 розділ	Турило Анатолій Михайлович, професор кафедри		01.07.25		04.09.25
2 розділ	Турило Анатолій Михайлович, професор кафедри		04.09.25		16.10.25
3 розділ	Турило Анатолій Михайлович, професор кафедри		16.10.25		19.11.25

7. Дата видачі завдання 30.06.2025

Календарний план

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної бакалаврської роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Співбесіда зі здобувачем за тематикою роботи, видача переліку рекомендованої нормативної, інструктивної бази та учбової літератури	30.06.2025	Виконано
2	Збір практичного матеріалу до кваліфікаційної магістерської роботи	30.06.- 06.09.2025	Виконано
3	I атестація 1 розділ кваліфікаційної магістерської роботи	16.10.2025	Виконано
4	II атестація 2 розділ кваліфікаційної магістерської роботи	13.11.2025	Виконано
5	Попередній захист роботи	05.12.2025	Виконано
6	Перевірка роботи на наявність/відсутність академічного плагіату	25.11- 16.12.2025	Виконано
7	Доопрацювання кваліфікаційної магістерської роботи, підготовка демонстраційних листів та презентації. Підготовка реферату, вступу, висновків, літератури та додатків	06.12- 15.12.2025	Виконано
8	Отримання відгуку, рецензії	06.12- 15.12.2025	Виконано
9	III атестація Подання готової роботи за вимогами	15.12.2025	Виконано
10	Допуск до захисту кваліфікаційної магістерської роботи завідуючою кафедри (отримання візи на титульному аркуші роботи)	15.12.2025	Виконано
11	Публічний захист кваліфікаційної магістерської роботи	18.12.2025	Виконано

Здобувач

Науковий керівник



(підпис)

Пархоменко В. П.

(прізвище та ініціали)



(підпис)

Турило А. М.

(прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

92 с., 19 рис., 16 табл., 40 джерел, 3 додатки

Об'єктом дослідження є процес управління власним капіталом ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Предмет дослідження – методи, інструменти та показники оцінювання ефективності управління власним капіталом, що аналізуються на прикладі ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

Метою кваліфікаційної магістерської роботи є розроблення практичних рекомендацій щодо удосконалення системи управління власним капіталом ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі завдання:

- з'ясувати економічну природу власного капіталу та визначити його структурні складові;
- розкрити сутність, логіку й основні етапи процесу управління власним капіталом;
- дослідити методичні підходи та інструменти оцінювання ефективності управління власним капіталом;
- надати комплексну фінансово-економічну характеристику діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у контексті корпоративного управління;
- проаналізувати структуру та зміну обсягів власного капіталу підприємства у динаміці;
- оцінити результативність управлінських рішень щодо власного капіталу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»;
- визначити напрями підвищення ефективності управління власним капіталом ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»;
- запропонувати можливі варіанти оптимізації структури капіталу досліджуваного підприємства.

Методи дослідження: теоретичні методи (аналіз, синтез, узагальнення); економіко-статистичні методи; метод порівняльного аналізу; графічний метод.

АКЦІОНЕРНИЙ КАПІТАЛ, БАЛАНС, ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ, КАПІТАЛ, ПАСИВИ, НЕРОЗПОДІЛЕНИЙ ПРИБУТОК

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ ТА ТЕРМІНІВ	6
ВСТУП	7
1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1 Економічна природа та структура власного капіталу підприємства	9
1.2 Сутність та етапи управління власним капіталом підприємства	17
1.3 Методи оцінки ефективності управління власним капіталом підприємства	25
2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»	30
2.1 Фінансово-економічна характеристика ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»	30
2.2 Аналіз структури та динаміки власного капіталу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»	40
2.3 Оцінка ефективності управління власним капіталом ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»	46
3. ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ ЗАХОДІВ ЩОДО ЗМІЦНЕННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»	57
3.1 Напрями підвищення ефективності управління власним капіталом ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»	57
3.2 Визначення сценаріїв оптимізації структури капіталу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»	66
ВИСНОВКИ	86
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	89
ДОДАТКИ	

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І
ТЕРМІНІВ

Скорочення	Повна назва	Пояснення/переклад
АТ	Акціонерне товариство	у тексті
АМКР	АрселорМіттал Кривий Ріг	у тексті
%	Відсоток	у тексті
ГЗК	Гірничо-збагачувальний комбінат	у тексті
ДА	Ділова активність	у тексті
млн.	мільйон	у тексті
п.п.	процентний пункт	у тексті
ПрАТ	Приватне акціонерне товариство	у тексті
ПАТ	Публічне акціонерне товариство	у тексті
р.	рік	у тексті
рис.	рисунок	у тексті
рр.	роки	у тексті
тис.	тисяч	у тексті
тис. грн.	тисяч гривень	у тексті
ч.од.	частки одиниці	у тексті

ВСТУП

У ситуації постійних економічних коливань, посилення конкурентного тиску, інфляційних загроз та обмеженого доступу до зовнішніх фінансових ресурсів ключовою передумовою стабільного функціонування підприємства стає раціональне управління його власним капіталом. Саме цей ресурс визначає рівень фінансової незалежності, стійкості та кредитоспроможності компанії, формує основу її інвестиційної привабливості та забезпечує здатність самостійно ухвалювати стратегічні рішення. Продумане формування й ефективне використання власного капіталу дозволяє оптимізувати структуру фінансування, знизити ризики та створити передумови для довготривалого розвитку підприємства.

У періоди економічних потрясінь, зумовлених зокрема воєнними подіями в Україні та глобальними кризовими явищами, питання забезпечення ефективності управління капіталом стає вирішальним для підтримання життєздатності бізнесу. Тому дослідження механізмів управління власним капіталом має високу практичну та теоретичну значущість в умовах сучасної господарської системи.

Метою кваліфікаційної магістерської роботи є розроблення практичних рекомендацій щодо удосконалення системи управління власним капіталом ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі завдання:

- з'ясувати економічну природу власного капіталу та визначити його структурні складові;
- розкрити сутність, логіку й основні етапи процесу управління власним капіталом;
- дослідити методичні підходи та інструменти оцінювання ефективності управління власним капіталом;
- надати комплексну фінансово-економічну характеристику діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у контексті корпоративного управління;

- проаналізувати структуру та зміну обсягів власного капіталу підприємства у динаміці;
- оцінити результативність управлінських рішень щодо власного капіталу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»;
- визначити напрями підвищення ефективності управління власним капіталом ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»;
- запропонувати можливі варіанти оптимізації структури капіталу досліджуваного підприємства.

Об'єкт дослідження – процес управління власним капіталом підприємства.

Предмет дослідження – методи, інструменти та показники оцінювання ефективності управління власним капіталом, що аналізуються на прикладі ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

У роботі застосовано комплекс наукових підходів, зокрема: теоретичні методи (аналіз, синтез, узагальнення) – для дослідження сутності економічних категорій; економіко-статистичні методи – для оцінювання фінансових параметрів діяльності підприємства; метод порівняльного аналізу – для відстеження змін ділової активності та показників капіталу; графічний метод – для візуалізації результатів аналітичного дослідження.

Інформаційна база дослідження включає фінансову звітність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», статистичні матеріали, чинні нормативно-правові документи, а також наукові публікації українських і зарубіжних дослідників.

Практичне значення роботи полягає у можливості впровадження запропонованих рекомендацій для підвищення результативності управління власним капіталом, що сприятиме зміцненню фінансової стійкості та довгостроковій стабільності підприємства.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна природа та структура власного капіталу підприємства

Створення та стабільне ведення будь-якого бізнесу, незалежно від його форми власності чи юридичного статусу, неможливе без побудови міцної основи власного капіталу. Він не тільки слугує джерелом коштів для операційної діяльності, але й стає опорою для всієї системи фінансового управління на підприємстві. Особливо критичною є його роль на стартових етапах розвитку компанії, адже саме він гарантує економічну незалежність і фінансову стійкість.

Поняття «капітал» має тривалу історичну еволюцію. Його витoki пов'язані з латинським терміном *capitalis*, що означав щось «основне» або «провідне». Перші економісти розглядали капітал передусім як головне майно чи фундаментальні ресурси людини або господарства. У подальшому, зі зміною наукових підходів та економічних поглядів, зміст цього терміна значно розширився та зазнав переосмислення, набуваючи нових трактувань відповідно до тогочасних соціально-економічних концепцій [5, с. 59].

Серед багатьох учених, які внесли свій вклад у дослідження сутності власного капіталу, слід відзначити італійських мислителів Л. Пачолі та Н. де Анастасіо, французьких дослідників Л. Батардона, Ж. Андре, Ж.Б. Дюмарше, а також німецьких економістів Ф. Ляйтнера та В. Рігера. Значний інтерес до цієї теми проявляли й українські науковці, такі як І.О. Бланк [9], Ю.М. Воробйов [14], Ф.Ф. Бутинець [10], Б.С. Кругляк [20], С.Ф. Голов [15], Г.В. Нашкерська [28] та інші. Їхні праці розширюють розуміння терміну «власний капітал», розкривають його компоненти, класифікації, джерела формування та фінансування [2, 3, 4].

Для глибшого осмислення сутності поняття «власний капітал» корисно окремо проаналізувати терміни «капітал» і «власність». Слід зауважити, що в економічній теорії категорія «власний капітал» як самостійна не має такої

тривалої традиції вивчення, на відміну від ширших концепцій «капітал» та «власність», які привертали значно більше уваги.

У сучасному фінансовому менеджменті капітал вже не зводиться виключно до матеріальних активів – його трактують як ресурс, здатний генерувати додану вартість, бути джерелом доходу та стратегічним засобом для зростання підприємства (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1 – Підходи до трактування поняття «капітал»

Автор	Сутність поняття
А. Сміт [32]	Запас, що використовується для господарських потреб і має прибуток
К. Маркс [25]	Вартість, що приносить додаткову вартість, яка створюється найманими робітниками
И. Т. Балабанів [6]	Частина фінансових ресурсів. Капітал - це гроші, направлені в оборот і набуті доходи від цього обороту
И. А. Бланк [9]	Характеризує загальну вартість засобів у грошовій, матеріальній і нематеріальній формах, інвестованих у формування його активів
Ю. Н. Воробйов [14]	Сукупність фінансових ресурсів суб'єкта господарювання, які використовуються у господарському обороті для одержання різних доходів і надходжень
Н. А. Русак, В. А. Русак [29]	Це засоби, вкладені в суб'єкт господарювання для початку або продовження господарської діяльності з метою одержання прибутку (доходу)
А. Маршалл [27]	Сукупність речей, без яких виробництво не могло б здійснюватися з рівною ефективністю, але вони не є безкоштовними дарунками природи
А. А. Пересаду [37]	Частина фінансових ресурсів, що йде на фінансування предметів та засобів праці, робочої сили та інших елементів виробництва й складає капітал підприємства у грошовій формі

Підсумовуючи погляди різних дослідників на поняття «капітал», варто зауважити, що ця економічна категорія є багатоплановою і провокує як узгоджені ідеї, так і розбіжності в тлумаченнях. Її не вдається обмежити одним-єдиним формулюванням, оскільки вона інтегрує елементи з різних економічних течій та наукових напрямів. Отже, вивчення капіталу вимагає всебічного аналізу з врахуванням досягнень економічної теорії, фінансів, менеджменту та соціології.

Адам Сміт, як один із піонерів класичної політичної економії, сприймав капітал як акумульовані засоби, що застосовуються в економіці для генерування прибутку. Саме з такого бачення стартувала еволюція економічної концепції цієї категорії. Концепції Сміта були розвинені його наступниками, які уточнили складові та ролі капіталу [26, 32].

Вагомий вклад у осмислення сутності капіталу вніс К. Маркс, який аналізував його через призму соціально-економічної природи [25]. У своїй доктрині Маркс наголошував, що капітал формується лише в умовах зрілого товарного виробництва, з обміном, прагненням до індивідуального збагачення, концентрацією ресурсів у руках підприємців та відповідною соціальною організацією. Його концепція виходить за рамки чисто матеріального аспекту, фокусуючись на відносинах власності та виробництва.

У контексті загальної економічної теорії капітал розглядають у двох вимірах: як фізичні (речові) інструменти виробництва та як їх грошовий еквівалент. З позицій фінансового менеджменту – це активи, вкладені в бізнес для досягнення доходу.

Сучасна економічна реальність, яка динамічно трансформується, спонукає вчених переглядати та вдосконалювати тлумачення капіталу. Скажімо, Є.Г. Рясних бачить у капіталі сегмент фінансових ресурсів, який у процесі застосування генерує додану вартість [17]. Водночас В.П. Кудряшов інтерпретує його як комплекс матеріальних активів, інвестицій та коштів, потрібних для бізнес-діяльності [11].

Цікаве спрощене трактування дає В.М. Опарін: капітал – це фінансові засоби, спрямовані на створення основних та оборотних активів фірми [33]. Натомість О.І. Бідник підходить до теми з перспективи власності, відділяючи її від прибутку, який вона продукує, та підкреслюючи, що капітал поєднує майновий і зобов'язальний характер [8].

Отже, у наукових колах домінує підхід, за яким капітал розуміють як вартість, здатну до зростання за умови раціонального застосування в господарській сфері. Його багатогранність проявляється в різноманітті видів –

від позичкового до власного капіталу, що відрізняються за джерелами формування та функціональними ролями.

Досліджуючи поняття «власний капітал», слід акцентувати на концепції «власність», яка має комплексну сутність і охоплюється не тільки економічною наукою, а й юриспруденцією, соціологією та філософією. Тому наступним кроком нашого дослідження стане аналіз власності з економічної перспективи.

Таблиця 1.2 – Підходи до трактування поняття «власність»

Автор	Сутність поняття
Самуельсон П. А. [39]	сукупність економічних відносин щодо привласнення матеріальних благ
Локк Дж. [38]	Власність розглядається як природне право людини на результати своєї праці
Цивільний кодекс України [40]	Власність – це юридично закріплене право володіння, користування і розпорядження майном.
Беляев О. О. [7];	відображає, з одного боку, відносини між людьми щодо присвоєння засобів виробництва, а з іншого боку - спосіб з'єднання робочої сили із засобами виробництва
Рикардо Д. [26].	відношення між людиною, групою або співтовариством людей (суб'єктом) з одного боку, і будь-якою субстанцією матеріального світу (об'єктом) з іншого боку, що полягають в постійному або тимчасовому, частковому або повному відчуженні, присвоєнні об'єкта суб'єктом

Отже, власність виступає не лише як правова категорія, але й як прояв реальних економічних взаємозв'язків між індивідами стосовно контролю, експлуатації та управління різноманітними об'єктами. Це право надає суб'єкту можливість легітимно керувати конкретним майном. Коли ми поєднуємо поняття «власність» і «капітал» у термін «власний капітал», то це дає змогу охопити повний спектр прав і ресурсів, які бізнес може застосовувати для своєї роботи та генерування доходу. Таким чином, власний капітал можна охарактеризувати як вартість активів, що належать підприємству на законних підставах і які воно може спрямовувати на реалізацію своїх економічних завдань.

Власний капітал представляє собою внутрішнє джерело коштів, що утворюється завдяки внескам засновників, нерозподіленому прибутку, який лишається в руках компанії, та іншим компонентам. Його присутність гарантує

незалежність бізнесу та зменшує залежність від зовнішнього фінансування. Успішна робота господарюючого суб'єкта, як правило, базується на тому, що значна частка ресурсів походить саме з власного капіталу. У балансі компанії він фігурує як залишок після віднімання всіх боргів.

Цей капітал також є проявом економічних зв'язків, які дозволяють власникам або самій фірмі вводити фінансові засоби в господарський оборот. Найкраще суть власного капіталу розкривається через його основні функції:

- створення фундаменту бізнесу. На початковій стадії власний капітал стає основою для запуску нової справи – як у правовому, так і в фінансовому аспекті. Він фінансує як довготермінові вкладення в основні фонди, так і щоденні витрати на оборотні засоби.

- функція гарантії. Існування власного капіталу формує певний буфер стійкості для фірми. Він слугує заставою для кредиторів, оскільки саме на нього вони можуть покладатися в разі фінансових проблем. Чим більший обсяг власного капіталу, тим вища репутація компанії серед потенційних інвесторів та позикодавців.

- захист від загроз. Власний капітал діє як фінансова подушка. Якщо бізнес стає збитковим, ці втрати можна компенсувати за його рахунок. Брак такого капіталу може довести підприємство до краю банкрутства.

- забезпечення фінансування та ліквідності. Внески в власний капітал можуть бути не тільки грошовими, але й у формі майна, цінних паперів, обладнання тощо. Це джерело підтримує повсякденну діяльність і втілення стратегічних планів на довгу перспективу.

- основа для розподілу дивідендів і майна. Отриманий прибуток може йти на виплати дивідендів, поповнення резервів чи розширення статутного капіталу. Крім того, власний капітал є базисом для розподілу активів під час реорганізації чи ліквідації фірми.

- контроль і керівництво бізнесом. Законодавство встановлює, що власники мають право брати участь в управлінні. Це особливо актуально для акціонерних компаній, де мажоритарні акціонери керують діяльністю. Значна

частка в статутному капіталі дає змогу впливати на стратегічні вибори, політику розподілу доходів та кадрові питання.

Усі ці функції тісно переплітаються з економічною природою власного капіталу. Вони забезпечують безперервність роботи бізнесу, здатність до відновлення та відповідність сучасним фінансовим стандартам.

Джерела формування власного капіталу відіграють вирішальну роль у підтримці фінансової міцності компанії. Вони становлять основу для виконання зобов'язань, покриття витрат на операції та фінансування розширення діяльності. За походженням ці джерела поділяються на три ключові категорії: власні, позикові та залучені.

До власних джерел належать ресурси, створені безпосередньо фірмою чи її засновниками. Перш за все, це початковий (статутний) капітал, утворений внесками учасників. Важливим є чистий прибуток – частина результату, яка лишається після сплати податків, зборів та інших платежів. Не менш значущим є амортизаційний фонд, що формується через знос основних засобів і нематеріальних активів. Ці кошти можуть спрямовуватися на утримання оборотних активів, створення резервів чи інвестиції в нові проекти.

Залучені джерела передбачають приплив коштів ззовні, наприклад, від інвесторів, зацікавлених у зростанні бізнесу. Це може бути надходження від емісії акцій, облігацій чи інших цінних паперів. До цієї групи входить переоцінка активів, яка фіксує реальну ринкову вартість майна. Також важливі цільові кошти для конкретних проєктів чи програм.

Позикові джерела охоплюють як довготермінові, так і короткотермінові зобов'язання. Довготермінові – це борги з погашенням понад рік, включаючи банківські кредити, договірні зобов'язання, відкладені податки тощо. Короткотермінові – ті, що погашаються протягом року, як-от короткі кредити, борги перед постачальниками, векселі, нарахована зарплата, податки та інші поточні зобов'язання.

Отже, ефективне управління джерелами власного капіталу є стратегічним пріоритетом для фінансової стабільності. Воно включає не тільки раціональне використання наявних ресурсів, але й прогнозування майбутнього фінансування.

Власні кошти компанії варто класифікувати за джерелами, що оптимізує прийняття рішень і підвищує ефективність фінансового менеджменту.

Власний капітал фірми – це та частка активів, яка лишається після розрахунків з усіма зовнішніми кредиторами. Іншими словами, це фінансовий фундамент, що належить власникам і забезпечує незалежність бізнесу.

До його складу входять такі основні елементи:

1. Статутний капітал – зафіксований у статутних документах обсяг коштів чи майна, внесених засновниками на початку. Він показує вартість активів, що лягли в основу створення компанії.

2. Додатковий капітал – виникає при емісії акцій за ціною вище номіналу. Також сюди входять кошти від переоцінки активів чи безоплатно отриманого майна.

3. Резервний капітал – фінансовий буфер, утворений за законом чи статутом, переважно з частини нерозподіленого прибутку.

4. Нерозподілений прибуток (чи непокритий збиток) – відображає реінвестовану частину доходу або суму збитків, не компенсованих іншими джерелами.

5. Неоплачений капітал – показує борг власників за внесками до статутного фонду, які ще не сплачені.

6. Вилучений капітал – активи (здебільшого акції), викуплені компанією у засновників і тимчасово виключені з розподілу прибутку.

Загалом, власний капітал – це перша секція пасиву в балансі. Він розраховується як різниця між активами та зобов'язаннями і слугує індикатором фінансової стійкості та автономії.

Значення власного капіталу неможливо недооцінити: він не тільки гарантує платоспроможність, але й є мірилом довіри від інвесторів, партнерів і банків. Чим вищий його рівень, тим сильніша впевненість у надійності фірми.

Одним з ключових факторів змін обсягу власного капіталу є чистий прибуток чи збиток за період, а також спосіб його розподілу. Такі рішення документуються в протоколах зборів акціонерів і звітах про діяльність.

Поглиблюючись у природу капіталу як економічного феномена, варто проаналізувати його фундаментальні риси, які підкреслюють його центральну роль у виробничо-господарській діяльності фірми (рисунок 1.1).

Власний капітал становить суттєву частину фінансової основи бізнесу, вирізняючись низкою важливих переваг. Його залучення не вимагає тривалих узгоджень чи зовнішніх формальностей – рішення про збільшення приймаються переважно власниками чи менеджментом. Це робить процес отримання ресурсів більш керованим і прогнозованим. Крім того, опора на власні кошти уникає додаткових витрат на відсотки, як при кредитах. Це зберігає прибутковість усередині компанії, посилюючи довготермінову стабільність і зменшуючи ризики неплатоспроможності.



Рисунок 1.1 – Місце власного капіталу в виробничо-господарській діяльності підприємства

Однак фокусування виключно на власному капіталі має й іншу сторону медалі. Використання лише внутрішніх фінансових ресурсів знижує адаптивність компанії до вигідних ринкових можливостей, обмежуючи її

здатність розширювати інвестиції чи операції. До того ж, порівняно з іншими варіантами фінансування, покладання лише на власні кошти часто виходить дорожчим. Ще одним недоліком виступає те, що підприємство фактично позбавляє себе можливості повною мірою застосувати ефект фінансового левериджу - інструменту, здатного збільшити рентабельність власних коштів за рахунок використання позикових фінансів.

У цілому, фірми, що опираються тільки на власний капітал, вирізняються кращою фінансовою стабільністю, але це часто призводить до сповільненого зростання та недоотриманого прибутку, який міг би бути реалізований через розумне залучення зовнішнього фінансування.

Незважаючи на велику кількість наукових робіт, тема власного капіталу й досі викликає жваві дебати як у зарубіжних, так і в українських економічних колах. Брак консенсусу щодо його сутності, компонентів і структури заважає виробити універсальний метод управління цим елементом. Власний капітал варто сприймати не просто як технічну чи організаційну величину, а як соціально-економічне явище, існування якого залежить від конкретних умов соціальної організації та економічного контексту.

Компанія, яка обирає шлях повної залежності від власного капіталу, безперечно, здобуває переваги в плані фінансової надійності. Але при цьому вона добровільно стримує свій потенціал розвитку, упускаючи перспективи, що могли б забезпечити більшу віддачу від інвестицій за рахунок поміркованого використання зовнішніх джерел фінансування.

1.2 Сутність та етапи управління власним капіталом підприємства

В контексті ринкової економіки України особливу увагу привертають проблеми, пов'язані з удосконаленням механізмів управління капіталом компанії, зокрема ефективним розподілом ресурсів. Формування міцної фінансової основи стає вирішальним фактором для забезпечення тривалого зростання бізнесу. Тут ключову позицію займає керування власним капіталом,

оскільки його розумне застосування безпосередньо впливає на рентабельність підприємства та його довгострокові перспективи.

Створення й оптимальне використання внутрішніх фінансових ресурсів лежить в основі грамотного управління капіталом. Для досягнення фінансової рівноваги компанія формує спеціальну фінансову політику, яка окреслює підходи до акумуляції власного капіталу. Вона є органічною складовою загальної фінансової стратегії, орієнтованої на забезпечення достатнього рівня самозабезпечення для стійкого прогресу.

Власний капітал утворює фінансовий скелет підприємства, адже він представляє ту частину активів, що фінансується з внутрішніх джерел без тягара зовнішніх боргів. По суті, це різниця між вартістю майна та зобов'язаннями, яка фіксується в першому розділі пасиву балансу. Серед основних компонентів – статутний, додатковий і резервний капітал, а також нерозподілений прибуток. Дані про розмір деяких елементів, як статутний чи резервний капітал, доступні в установчих документах фірми.

Індикатор власного капіталу має стратегічне значення для аналізу фінансового здоров'я підприємства: він слугує індикатором платоспроможності та ступеня незалежності від зовнішнього фінансування. Саме на його основі оцінюється фінансова автономія, витривалість і стабільність господарського суб'єкта.

Структура власного капіталу підприємства є складною, але послідовною, ілюструючи джерела фінансової стійкості організації (рисунки 1.2).

Його основою є статутний капітал – це не лише запис в установчих паперах, а реальний вклад засновників у справу. Ця початкова сума активів визначає вихідні позиції бізнесу та його привабливість для кредиторів.

Його доповнює пайовий капітал, типовий для кооперативів чи асоціацій, – він накопичується через внески членів відповідно до внутрішніх правил. Це втілення довіри та колективних цілей.

Додатковий капітал емісійного походження виникає внаслідок розміщення акцій за ціною, що перевищує їх номінальну вартість. Цей феномен відображає

довіру інвесторського співтовариства до потенціалу компанії, оскільки ринок добровільно визнає додаткову вартість частки у бізнесі.

Окремий сегмент додаткового капіталу формується внаслідок переоцінки необоротних активів або безоплатного надходження майна, що свідчить про отримання компанією суттєвої нефінансової підтримки та зміцнення її економічного статусу.

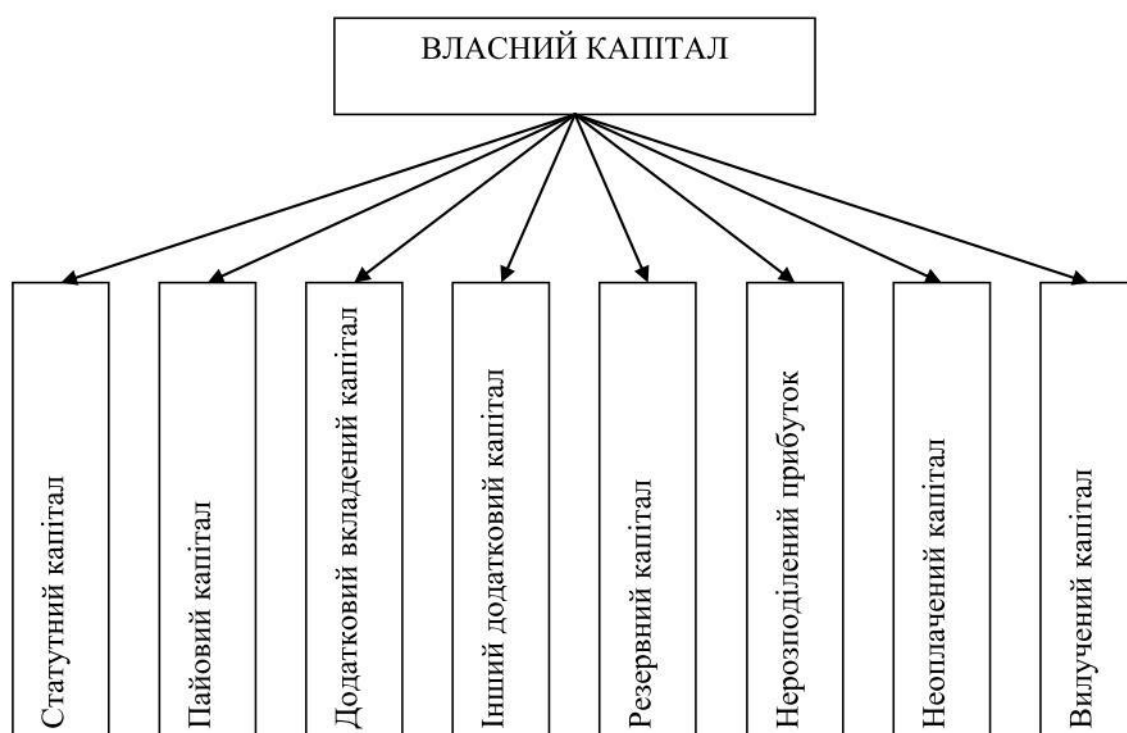


Рисунок 1.2 – Структура власного капіталу підприємства.

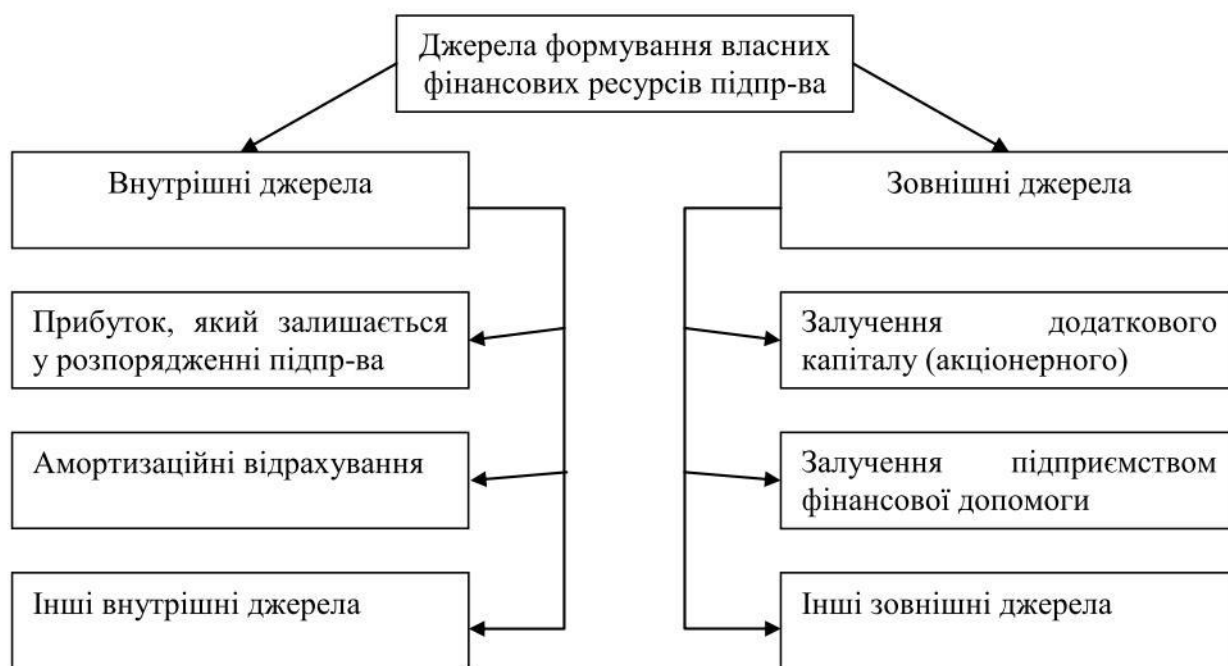
Резервний капітал виконує функцію стратегічного стабілізатора, акумулюючи частину прибутку для нейтралізації майбутніх непередбачених збитків або виконання регуляторних вимог. Його наявність свідчить про високий рівень фінансової культури та здатність керівництва до проактивного управління ризиками.

Ключовим джерелом ендogenous фінансування виступає нерозподілений прибуток, який є результатом свідомого відкладення споживання та інвестицій у майбутнє підприємства. Ці кошти забезпечують фінансову автономію у

реалізації інноваційних проектів, технічного переозброєння та структурних трансформацій.

Паралельно існують об'єктивні пасиви власного капіталу, зокрема неоплачений капітал, що відображає дебіторську заборгованість засновників, та вилучений капітал, який тимчасово виведений з господарського обороту (наприклад, через викуп власних акцій).

Таким чином, управління власним капіталом трансформувалось від рутинного адміністрування до стратегічного процесу консолідації фінансового потенціалу, спрямованого на забезпечення довгострокової стійкості та конкурентоспроможності суб'єкта господарювання (рисуюнок 1.3).



Рисуюнок 1.3 – Склад основних джерел формування власних фінансових ресурсів підприємства.

У межах розгляду зазначеного процесу принципово важливо усвідомлювати сутність і походження джерел формування капіталу, оскільки переважна їх частина концентрується саме в межах підприємства. Провідне місце серед них посідає нерозподілений прибуток, який не вилучається з обігу, а спрямовується на реінвестування у виробничий розвиток. Саме цей ресурс

зкладає підґрунтя фінансової самостійності суб'єкта господарювання, забезпечуючи не лише стабільне функціонування, а й поступальне нарощування капіталу та зростання його ринкової вартості.

Створення підприємством власної фінансової бази відбувається як за рахунок внутрішніх, так і зовнішніх чинників, проте домінуюче значення у структурі внутрішніх джерел, як правило, мають амортизаційні відрахування. Їх роль особливо помітна на підприємствах зі значною часткою основних засобів та нематеріальних активів у складі майна. Водночас, попри суттєву фінансову функцію, амортизація не спричиняє прямого зростання власного капіталу, але є інструментом його відновлення та повторного залучення у господарський обіг. Інші внутрішні джерела, як правило, мають досить скромні можливості щодо збільшення сумарного фінансового ресурсу, доступного підприємству.

Стосовно зовнішніх джерел формування власного капіталу, то їх реалізація пов'язана із залученням додаткових фінансових інструментів. Передусім йдеться про збільшення акціонерного капіталу шляхом додаткової емісії цінних паперів або про формування пайового капіталу через внески учасників до статутного фонду. Для деяких підприємств суттєвого ролі набуває й державна підтримка у формі безповоротної фінансової допомоги. Окрім цього, можливе надходження матеріальних і нематеріальних активів на безоплатній основі, які відображаються у балансі як приріст власного капіталу.

Процес управління власним капіталом нерозривно пов'язаний із системою управління джерелами фінансування, яка має стратегічне значення в контексті загальної фінансової політики підприємства. Саме ця політика визначає шляхи, інструменти і методи залучення ресурсів відповідно до довгострокових цілей розвитку. У такому контексті формування власного капіталу розглядається як елемент фінансової стратегії, спрямований на забезпечення автономності, платоспроможності та стійкості підприємства за рахунок механізмів самофінансування.

Впровадження стратегії керування фінансовими ресурсами підприємства відбувається у кілька послідовних кроків (рисунок 1.4).

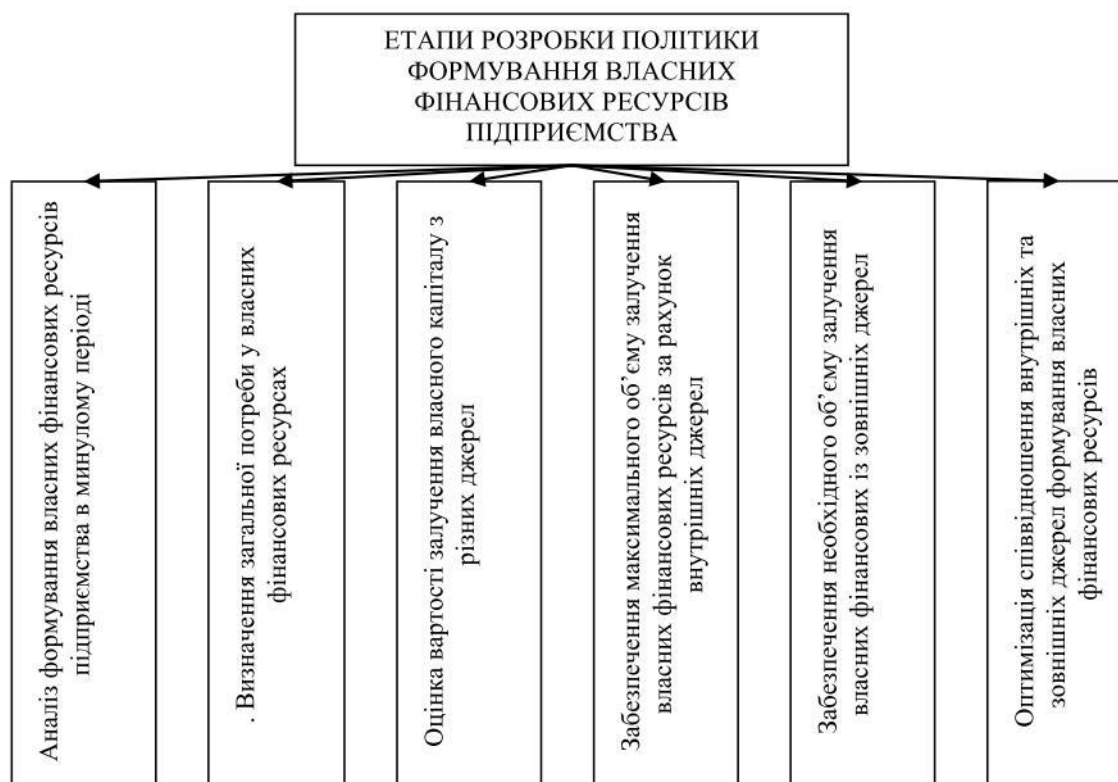


Рисунок 1.4 - Основні етапи розробки політики формування власних фінансових ресурсів підприємства

Наступним етапом стає планування фінансових потреб, з урахуванням передбачуваної конфігурації джерел, що забезпечуватимуть стабільність компанії в майбутньому періоді. Аналіз витрат на застосування кожного з цих джерел дає змогу прийняти зважений рішення стосовно черговості їх залучення. У підсумку, управлінська стратегія повинна стимулювати якнайповніше використання внутрішніх можливостей – адже прибуток та амортизаційні відрахування й надалі лишаються найзручнішими та економічно доцільними засобами для нарощування власного капіталу.

Застосування прискореного методу амортизації для активної частини основних фондів розкриває перед компанією нові перспективи в створенні власних фінансових резервів. Це джерело сприяє більш продуктивному накопиченню внутрішніх коштів, які згодом можна спрямувати на покриття бізнес-потреб. При оцінюванні потенціалу розширення таких ресурсів, варто

орієнтуватися на їх максимальне нагромадження, зважаючи на фактичні можливості підприємства.

Разом з тим, коли внутрішніх запасів виявляється замало, виникає необхідність звертатися до зовнішніх джерел фінансування. Однак таке залучення повинно слугувати доповненням, а не заміною внутрішнім надходженням. Якщо ж внутрішньо генеровані кошти повністю задовольняють заплановані вимоги на визначений термін, то додаткове зовнішнє фінансування стає недоцільним.

У ситуаціях, де зовнішнє залучення виявляється неминучим, компанія може обрати різні варіанти: розширення пайової участі власників, емісію нових акцій чи приваблення інвесторів, які зацікавлені в прогресі фірми. Головне, аби це фінансування узгоджувалося зі стратегічними цілями підприємства, не порушувало рівноваги контролю та не генерувало надмірного фінансового тиску.

Оптимізація балансу між внутрішніми та зовнішніми джерелами власних коштів ґрунтується на бажанні мінімізувати загальні витрати на їх отримання. Якщо кошторис зовнішнього фінансування перевищує очікувані переваги чи призводить до послаблення управлінського впливу з боку засновників, доцільно розглядати інші альтернативи.

Вимірювання ефективності запропонованої політики щодо формування власного капіталу проводиться з використанням коефіцієнта самофінансування – індикатора, що ілюструє спроможність компанії підтримувати свій розвиток у наступному періоді. Досягнення запланованого значення цього коефіцієнта слугує підтвердженням успішності вибраної стратегії.

Для того, аби політика управління капіталом функціонувала на повну потужність, слід вирішити низку основних задач. Зокрема, це стосується формування умов, за яких прибуток підприємства буде максимізований при допустимому рівні фінансового ризику. Крім того, критично важливо грамотно розподіляти зароблений прибуток та вчасно впроваджувати рішення про додаткову емісію акцій чи залучення нових пайовиків.

Наочно структурувати систему стратегічних орієнтирів дозволяє метод «дерева цілей» – ієрархічно побудована графічна модель, яка візуалізує логіку трансформації ключової мети управління власним капіталом у низку взаємопов'язаних підцілей, оперативних завдань та конкретних практичних кроків (рисунк 1.5).

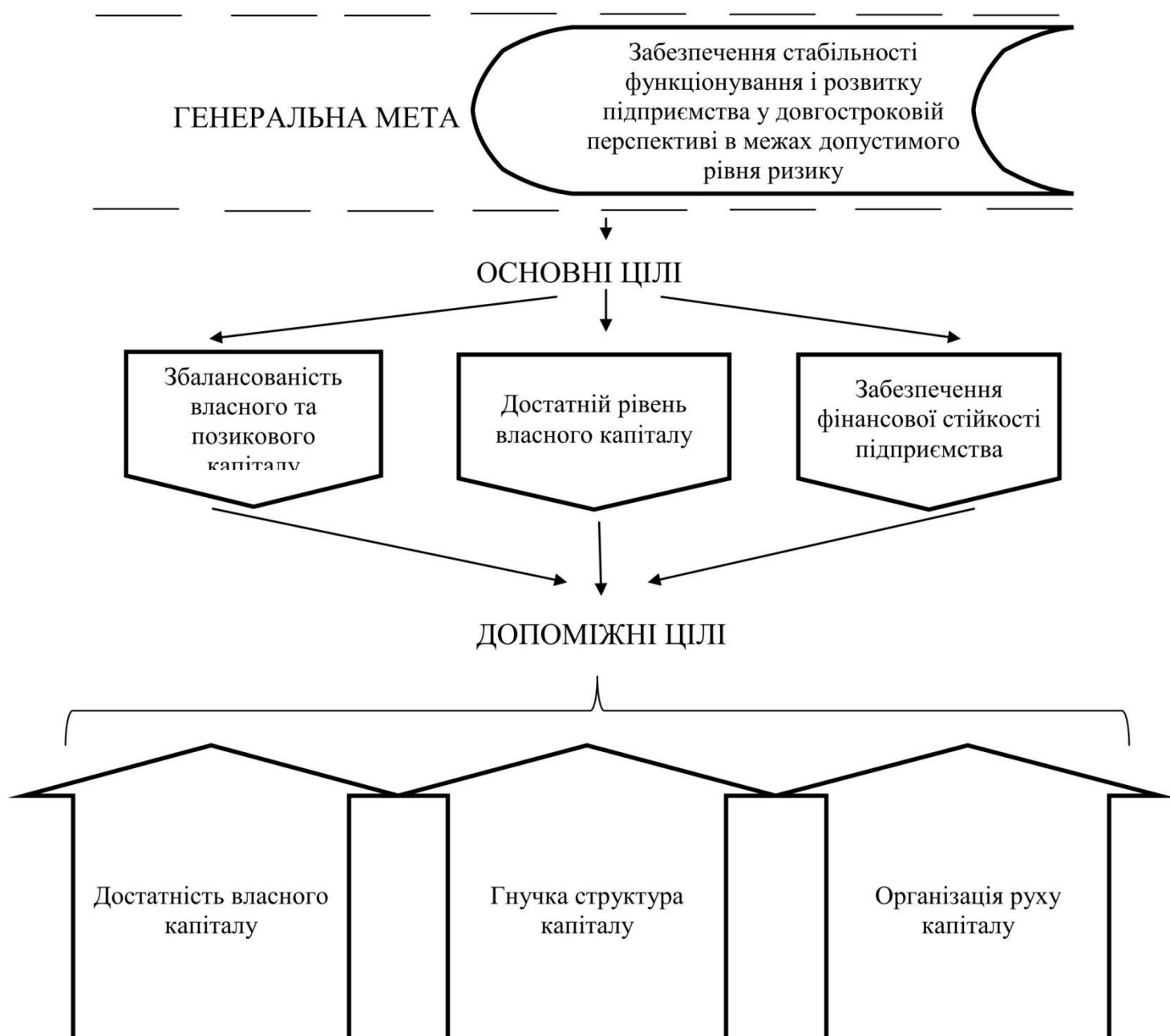


Рисунок 1.5 - Структурна модель цілей у системі менеджменту власного капіталу підприємства

Враховуючи, що саме ця ієрархія визначає вектор усієї подальшої стратегії, формування її контурів постає як найбільш відповідальний етап, що безпосередньо впливає на ефективність всього процесу управління капіталом.

Отже, здатність підприємства не лише вчасно відповідати за поточними фінансовими зобов'язаннями та забезпечувати безперебійне фінансування операційної діяльності, але й підтримувати фінансову рівновагу в умовах нестабільності, поєднуючи це зі збереженням ліквідності в інтересах довгострокового розвитку, – усі ці фактори в сукупності формують ознаки його стійкого та життєздатного фінансового стану.

1.3 Методи оцінки ефективності управління власним капіталом підприємства

Аналіз власного капіталу виступає ключовим елементом для успішного фінансового менеджменту компанії. Під час такого вивчення варто акцентувати на компонентах цього капіталу, їхній пропорції в загальній масі, а також на тому, як еволюціонує його структура протягом визначеного інтервалу часу. Результативність управлінських кроків безпосередньо залежить від того, наскільки ретельно й точно було розібрано механізми утворення та застосування власного капіталу.

Використання різноманітних аналітичних методик дає змогу сформувати всебічне бачення фінансового стану фірми. Зокрема, горизонтальний аналіз дає можливість відстежити динаміку трансформацій окремих складових капіталу в часі, тоді як вертикальний – розкриває структуру капіталу, фіксуючи відносну значущість кожного елемента. Об'єднання висновків з цих типів аналізу формує цілісну панораму руху капіталу, що охоплює впливи на початкові залишки, наслідки переоцінки активів, внутрішні процеси розподілу прибутку, внесення чи вилучення коштів учасниками тощо.

Вивчення структури власного капіталу допомагає глибше зрозуміти, за допомогою яких ресурсів компанія підтримує свою операційну діяльність. Так,

оцінка джерел фінансування демонструє, яку частку займають власні та запозичені кошти в побудові активів. Критично важливо відстежувати, як змінюється доля власного капіталу в загальній архітектурі пасивів, і чи ці зрушення супроводжуються посиленням чи ослабленням фінансової стабільності.

Детальний розбір дозволяє з'ясувати, чи нарощуються резервний капітал, прибутки та інші джерела, що вказують на надійність і продуктивність функціонування підприємства, чи, навпаки, їхнє скорочення попереджає про недоліки в фінансовому контролі. Водночас слід брати до уваги динаміку позикового капіталу, зокрема варіації пропорцій короткострокових і довгострокових зобов'язань. Збільшення частки короткострокових боргів у загальній структурі пасивів часто сигналізує про зростання ризику неплатоспроможності.

Раціональність інвестування капіталу в активи, його спроможність забезпечувати операційну діяльність та адаптуватися до зовнішніх факторів значною мірою залежать від того, наскільки вміло керівники здійснюють фінансовий аналіз. У цьому аспекті вертикальний аналіз дає можливість оцінити балансову структуру, виявити співвідношення між джерелами фінансування та векторами використання ресурсів, що особливо цінно для міжсекторних зіставлень чи роботи в інфляційному середовищі. Зі свого боку, горизонтальний аналіз розкриває темпи змін, виділяє тенденції та паттерни, що складаються за певний період.

При оцінці ефективності менеджменту власного капіталу застосовуються основні фінансові метрики, які охоплюють рентабельність, ліквідність, фінансову стійкість і гнучкість капіталу. Наприклад, коефіцієнт автономії ілюструє ступінь незалежності компанії в фінансуванні своєї діяльності, а коефіцієнт оборотності вказує на швидкість кругообігу власних коштів. Поряд з цими показниками враховується також термін окупності капіталу, індекс постійних активів, індикатори рентабельності тощо. Всі ці дані дають підстави для виважених висновків стосовно якості фінансового менеджменту на підприємстві.

Показник автономії ($K_{авт}$) підприємства демонструє пропорцію власного капіталу в загальному пулі фінансових ресурсів, задіяних у господарській діяльності. Його розраховують шляхом поділу обсягу власного капіталу на суму всіх зобов'язань та активів, зафіксованих у балансі. Отже, цей коефіцієнт дає змогу оцінити, наскільки компанія здатна опиратися на власні ресурси для свого функціонування.

$$K_{авт} = \text{Власний капітал} / \text{Пасив} \quad (1.1)$$

Коефіцієнт фінансування ($K_{фін}$), будучи відношенням залучених коштів до власного капіталу, служить мірою фінансової стійкості компанії. Висока величина цього індикатора сигналізує про підвищену ризикованість господарської діяльності, обумовлену інтенсифікацією використання кредитних ресурсів.

$$K_{фін} = \text{Залучені засоби} / \text{Власний капітал} \quad (1.2)$$

Коефіцієнт маневреності власного капіталу ($K_{мвк}$) відображає оперативну автономію компанії у використанні фінансових ресурсів для фінансування поточної діяльності. Він розраховується як частка чистого оборотного капіталу у структурі власного капіталу, виокремлюючи ліквідні кошти від активів, інвестованих у довгострокові цінності.

$$K_{мвк} = \text{Чистий оборотний капітал} / \text{Власний капітал} \quad (1.3)$$

Важливу роль у діагностиці фінансової спроможності відіграє коефіцієнт оборотності власного капіталу ($KO_{вк}$), який характеризує інтенсивність його використання у процесі генерації доходу. Кількість оборотів за звітний період виступає індикатором ефективності управління капіталом як динамічного ресурсу.

$$КО_{вк} = \text{Чистий дохід} / \text{Середньорічна величина власного капіталу} \quad (1.4)$$

Індекс постійного активу (ІПА) встановлює співвідношення між необоротними активами та власним капіталом, що дозволяє проаналізувати рівень капіталізації підприємства та збалансованість між поточними та стратегічними інвестиціями.

$$І_{ПА} = \text{Необоротні активи} / \text{Власний капітал} \quad (1.5)$$

Період окупності власного капіталу (ПО_{вк}) визначає тривалість, необхідну для повернення інвестованих коштів за рахунок отриманого чистого прибутку. Скорочення цього періоду підвищує інвестиційну привабливість бізнесу, оскільки свідчить про зростання його фінансової динаміки.

$$ПО_{вк} = \text{Власний капітал} / \text{Чистий прибуток} \quad (1.6)$$

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу (ROE) слугує основним орієнтиром ефективності використання інвестованих коштів, оцінюючи дохідність капіталу власників. Позитивна динаміка ROE засвідчує підвищення прибутковості бізнесу.

$$ROE = \text{Чистий прибуток} / \text{Власний капітал} * 100, \% \quad (1.7)$$

Чистий оборотний капітал (ЧОК), визначається як різниця між оборотними активами й поточними зобов'язаннями, та є гарантією фінансової стійкості. Його достатній рівень забезпечує не лише своєчасне виконання зобов'язань, але й формує резерв для стратегічного розвитку компанії.

$$ЧОК = \text{Оборотні активи} / \text{поточні зобов'язання} \quad (1.8)$$

Усі зазначені показники аналізуються в динаміці у часовому інтервалі останніх трьох–п'яти років, що дає змогу простежити характер змін, виявити

сформовані тенденції та сформувані обґрунтовані аналітичні висновки. На основі отриманої інформації здійснюється експертне оцінювання стану управління власним капіталом підприємства, яке охоплює характеристику поточного рівня, визначення перспектив розвитку та напрацювання практичних рекомендацій щодо його подальшого вдосконалення.

Слід підкреслити, що сформовані висновки не мають імперативного характеру, однак вони виступають важливою аналітичною основою для ухвалення зважених стратегічних рішень у системі фінансового менеджменту підприємства.

Таким чином, у першому розділі магістерської роботи було розкрито сутність та роль власного капіталу підприємства, розглянуто ключові засади його раціонального управління, а також проаналізовано основні методичні підходи до оцінювання ефективності цього процесу.

2 ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

2.1 Фінансово-економічна характеристика ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» - це не лише потужний гравець у гірничо-металургійній галузі, а й динамічна система, де переплітаються багата спадщина минулого, креативні ідеї сьогодення та багаторівнева структура керівництва. Коріння компанії сягає 1934 року, коли в Кривому Розі почали будувати фундамент майбутнього металургійного гіганта. З того часу підприємство пережило численні оновлення, реорганізації та трансформації, які й визначили його нинішній образ. Вирішальним етапом стала приватизація у 2005 році, коли контроль над акціями перейшов до MittalSteel GMBH, яка пізніше стала частиною світового концерну ArcelorMittal.

Наразі «АрселорМіттал Кривий Ріг» представляє собою замкнений цикл виробництва, що простягається від добування залізної руди до випуску готової продукції, як-от прокат, сталь, катанка та арматура. За цією промисловою міццю криється складна система управління, побудована на синтезі глобального досвіду та місцевих знань.

Хоча компанія зареєстрована в Україні, вона інтегрована в транснаціональну структуру ArcelorMittal S.A., чії акції торгуються на ключових світових біржах. Така модель організації передбачає впровадження локальних управлінських практик у загальну корпоративну мережу. Отже, стратегічні вибори тут враховують як національне законодавство й ринкові реалії, так і універсальні принципи, політики та етичні норми холдингу.

Фінансове прогнозування, контроль менеджменту, система КРІ та стратегічна аналітика становлять основу корпоративного керування. Підприємство дотримується стандартів МСФЗ, які вимагають не тільки суворих правил обліку, але й професійної оцінки при визначенні вартості активів,

зобов'язань і прибутків. У нинішніх умовах фінансовий облік еволюціонує від простого інструменту нагляду до потужного засобу передбачення, аналізу та прийняття обґрунтованих рішень у конкурентному глобальному оточенні.

Усі фінансові транзакції та методи обліку відповідають міжнародним нормам. Зокрема, визнання доходів відбувається за правилами INCOTERMS, що гарантує точність у реєстрації експортних угод. Така ретельність сприяє культурі відкритості, дає змогу відстежувати вартість на всіх стадіях виробничого процесу та підвищує ефективність керівництва.

Отже, ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» - це поєднання промислової сили, глибокої історії та глобальних стандартів корпоративного менеджменту. Фінансова дані тут - не просто рядки в балансах, а ключовий інструмент, що спрямовує розвиток, допомагає аналізувати ризики та будувати конкурентні переваги на світовій арені.

У період 2021–2024 років компанія показує поступовий прогрес як в економічних метриках, так і в системі управління. Як найбільший металургійний виробник України, вона не тільки генерує суттєву частку ВВП країни, але й встановлює сучасний зразок корпоративного керівництва, спрямований на продуктивність, гнучкість та новаторство.

Фінансова звітність готується відповідно до МСФЗ, а функціональною валютою лишається українська гривня, що відповідає вимогам МСБО 21. Цей метод забезпечує порівнянність інформації з міжнародними практиками та посилює впевненість інвесторів. Згідно з МСБО 39, облігації з ПДВ відносяться до активів, утримуваних для продажу, та оцінюються за справедливою вартістю.

Одним з основних елементів управління є прогнозування грошових потоків, яке ґрунтується на середньострокових (п'ятирічних) бюджетах з урахуванням коливань цін і витрат.

Фінансова стабільність компанії безпосередньо залежить від людського потенціалу. Середньооблікова чисельність персоналу перевищує 13 тисяч працівників, що підтверджує масштаб діяльності та соціальну значущість підприємства. Зростання фонду оплати праці та вдосконалення мотиваційних

механізмів відображають прагнення компанії підвищувати продуктивність і створювати комфортні умови для співробітників.

Паралельно відбувається реструктуризація виробничих і управлінських підрозділів. Оптимізується структура департаментів, оновлюються функції ремонтних служб, модернізується автопарк, активно впроваджуються цифрові рішення для управління процесами. Це дозволяє підвищити ефективність та скоротити витрати, не знижуючи якості продукції.

Висока точність управлінського обліку, стандартизовані підходи до контролю якості та технічного обслуговування створюють передумови для стабільного розвитку. Отже, підсумкові фінансові показники компанії є прямим віддзеркаленням її управлінської моделі, що ґрунтується на відкритості, адаптивності та продуманому стратегічному підході.

Сьогодні «АрселорМіттал Кривий Ріг» - це не просто український виробник сталі. Це стратегічний елемент глобальної корпоративної системи ArcelorMittal, який гармонійно поєднує міжнародні стандарти управління, соціальну відповідальність та національні економічні інтереси. У період високої ринкової волатильності компанія продовжує доводити, що стійкість - це не лише показник фінансової стабільності, а й результат системного підходу до розвитку, побудованого на людях, досвіді й довірі.

Фінансово-економічний стан підприємства - це не просто результат бухгалтерських обчислень чи набір цифр у звітах. Це своєрідне відображення Рівень ефективності управлінських рішень, сформованих у ситуаціях підвищеної складності та невизначеності. Металургійні підприємства, зокрема ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», у рамках останнього періоду діяли в середовищі високої турбулентності: коливання курсу гривні, обмеження експорту, цінову нестабільність та глобальне перенасичення ринку металом створили непросте поле для планування та стратегічних кроків. Додатковим викликом стало активне проникнення на ринки дешевої китайської металопродукції, що посилює цінову конкуренцію та зменшило частку українських виробників. Поглиблюють ситуацію й внутрішні проблеми - дефіцит рухомого складу для

перевезень, труднощі із постачанням сировини, а також технологічні зміни у світі, пов'язані з розвитком заміників металу та технологій 3D-друку.

У таких реаліях управлінська стратегія підприємства ґрунтується на принципах стабільності, адаптивності та відповідального розвитку. Корпоративна політика ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» направлена на раціональне використання фінансових ресурсів, безперервне забезпечення виробничих потреб, контроль ефективності витрат і сумлінне виконання зобов'язань перед державою, працівниками та діловими партнерами. Водночас модель управління компанії передбачає поєднання фінансової дисципліни із соціальною та екологічною відповідальністю - розвиток персоналу, модернізацію виробництва та підтримку природоохоронних ініціатив.

Важливим аспектом фінансової стратегії є забезпечення платоспроможності та ліквідності. Компанія системно оптимізує оборотний капітал, відстежує рівень запасів сировини і готової продукції, вдосконалює співпрацю з клієнтами та постачальниками. Особлива увага приділяється управлінню розрахунками - мінімізації прострочених платежів, запобіганню касовим розривам і підвищенню гнучкості фінансових потоків.

Сучасна корпоративна модель підприємства базується на принципах прозорості, довіри та партнерства. Економічні результати тут розглядаються не лише через призму прибутковості, а й через соціальний ефект діяльності. Компанія бере активну участь у житті міста - фінансує медичні й освітні заклади, підтримує розвиток місцевої інфраструктури, інвестує у програми з охорони праці та профілактику професійних ризиків.

Зважаючи на зростання глобальної конкуренції, ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» посилює свою гнучкість та інноваційність. Управлінський акцент робиться на швидкому реагуванні на зміни ринку, пошуку нових напрямків збуту, розвитку інтелектуального потенціалу колективу. Навчання персоналу, підвищення кваліфікації та залучення фахівців нового покоління розглядаються як інвестиції у майбутню стійкість компанії.

З огляду на зазначені чинники, аналіз фінансового стану підприємства за 2021–2024 роки є необхідною передумовою для розуміння його ефективності та

визначення напрямів подальшого вдосконалення управління. Обчислені коефіцієнти ліквідності показують спроможність комбінату своєчасно погашати поточні зобов'язання та утримувати стабільний фінансовий стан. Так, дані таблиці 2.1 свідчать, що упродовж 2021–2024 років спостерігалось поступове зниження рівня ліквідності, тобто свідчить про суттєве погіршення його здатності своєчасно покривати поточні зобов'язання.

Таблиця 2.1 - Аналіз ліквідності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Показник	Рік				Відхилення		
	2021	2022	2023	2024	2022-2021	2023-2022	2024-2023
Коефіцієнт поточної ліквідності	2,08	1,61	0,88	0,66	-0,47	-0,73	-0,22
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,42	0,85	0,44	0,26	-0,57	-0,41	-0,18
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,063	0,052	0,021	0,013	-0,01	-0,03	-0,01

Так у 2021 році підприємство демонструвало відносно стабільний рівень платоспроможності: коефіцієнт поточної ліквідності становив 2,08, що перевищувало нормативне значення (1,0 - 2,0) і свідчило про наявність достатнього обсягу оборотних активів для розрахунків за короткостроковими боргами. Проте вже у 2022 році цей показник знизився до 1,61, тобто на 22,6 %, що могло бути наслідком зменшення оборотних активів у результаті падіння обсягів виробництва та зростання кредиторської заборгованості на тлі економічної нестабільності та війни.

У 2023 році зниження стало критичним - коефіцієнт поточної ліквідності впав до 0,88, тобто ще на 45,3 % порівняно з попереднім роком. Це означає, що на кожну гривню поточних зобов'язань припадало менше гривні оборотних активів, що свідчить про ризик неплатоспроможності. У 2024 році ситуація продовжила погіршуватись: показник знизився до 0,66, або ще на 25 %. Таке стає падіння ліквідності свідчить про те, що підприємство змушене залучати

внутрішні резерви або короткострокові кредити для покриття поточних потреб, що може посилювати фінансове навантаження.

Коефіцієнт швидкої ліквідності, який враховує лише найбільш ліквідні активи (без запасів), демонструє ще стрімкішу негативну тенденцію: з 1,42 у 2021 році він знизився до 0,85 у 2022 році (темп зниження – 40,1 %), до 0,44 у 2023 році (- 48,2 %) і до 0,26 у 2024 році (- 40,9 %). Це свідчить про поступове виснаження оборотних ресурсів, придатних для негайного покриття боргів, що, ймовірно, пов'язано зі скороченням грошових потоків від основної діяльності та накопиченням дебіторської заборгованості.

Ще більш критичні зміни спостерігаються за коефіцієнтом абсолютної ліквідності. У 2021 році він становив 0,063, тобто лише 6,3 % короткострокових зобов'язань могли бути погашені негайно за рахунок грошових коштів і їх еквівалентів. У 2022 році показник знизився до 0,052 (-17,5 %), у 2023 - до 0,021 (-59,6 %), а у 2024 - до 0,013 (-38,1 %). Така тенденція вказує на значне скорочення обсягів грошових коштів на рахунках підприємства, що, ймовірно, є результатом одночасного зниження доходів від експорту, підвищення витрат на енергоресурси та зростання фінансових ризиків у воєнний період.

Отже, у 2021–2024 роках усі показники ліквідності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» мають стійку тенденцію до зниження. Це свідчить про поступове погіршення фінансової гнучкості підприємства, зростання його залежності від зовнішніх джерел фінансування та ризик виникнення проблем із поточною платоспроможністю. Основними чинниками таких змін, ймовірно, стали спад виробничої активності, затримки платежів контрагентів, підвищення собівартості продукції та загальне ослаблення економічного середовища.

З позиції менеджменту, поточна ситуація потребує швидких і виважених дій. Доцільно переосмислити підходи до управління оборотними коштами, зокрема звернути особливу увагу на своєчасне стягнення дебіторської заборгованості та оптимізацію запасів готової продукції. Підвищення рівня ліквідності є критично важливим, адже її нестача у майбутньому може не лише загострити проблеми з платежами, а й звужити можливості для розвитку та інвестування. У пріоритеті має бути налагодження взаємовигідних відносин із

постачальниками та споживачами, що сприятимуть прискоренню обігу коштів і стабілізації фінансових потоків підприємства.

Далі проаналізуємо фінансову стійкість та здатність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» своєчасно виконувати свої зобов'язання, спираючись на дані таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 - Аналіз платоспроможності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2021-2024 рр.

Показник	Рік				Відхилення		
	2021	2022	2023	2024	2022-2021	2023-2022	2024-2023
Коефіцієнт автономії	0,72	0,54	0,34	0,14	-0,19	-0,19	-0,20
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,31	0,40	-0,18	-1,69	0,09	-0,58	-1,50
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,28	0,46	0,66	0,86	0,19	0,19	0,20
Коефіцієнт фінансування	0,38	0,87	1,94	5,99	0,49	1,07	4,06
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	0,52	0,38	-0,13	-0,51	-0,14	-0,51	-0,38
Чистий оборотний капітал, тис. грн.	23723794	11279951	-2914921	-12468426	-12443843	-14194872	-9553505

Протягом 2021–2024 років підприємство пройшло через значні зміни у сфері фінансової стабільності. На початку періоду компанія демонструвала відносно високу незалежність у прийнятті фінансових рішень, проте вже до 2024 року структура платоспроможності зазнала радикальних трансформацій. Важливо розуміти, що ці показники не є просто набором цифр - вони відображають глибші процеси, виклики та тенденції, що визначали економічне середовище діяльності підприємства.

Аналіз фінансової стійкості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за період з 2021 по 2024 рік свідчить про суттєве погіршення показників платоспроможності та фінансової незалежності підприємства.

Коефіцієнт автономії знизився з 0,72 у 2021 році до 0,14 у 2024 році, що свідчить про значне зростання частки позикового капіталу у структурі фінансування та зменшення власного капіталу як джерела ресурсів. Це падіння пов'язане із паралельним різким збільшенням коефіцієнта фінансування – з 0,38 у 2021 році до 5,99 у 2024 році, що свідчить про надмірну залежність від залучених коштів. Коефіцієнт концентрації залученого капіталу за аналогічний період зріс з 0,28 до 0,86, підтверджуючи тенденцію до переважання позикових джерел у фінансовій структурі підприємства, тоді як коефіцієнт маневреності власного капіталу з 0,31 у 2021 році зменшився до негативних значень – до -1,69 у 2024 році, що свідчить про втрату можливості гнучко використовувати власні оборотні засоби для фінансування поточної діяльності. Аналогічну тенденцію демонструє коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами, який знизився з 0,52 до -0,51, а чистий оборотний капітал змінився з позитивного значення 23,7 млрд. грн. у 2021 році до значного дефіциту -12,5 млрд. грн. у 2024 році.

Така динаміка показує, що темпи приросту залученого капіталу перевищують темпи нарощування власних ресурсів, що призводить до критичного скорочення фінансової стійкості підприємства, підвищення ризиків неплатоспроможності та обмеження можливостей для інвестиційного розвитку. У цілому, аналіз причинно-наслідкових зв'язків між показниками свідчить про поступову втрату фінансової автономії та збільшення ризику фінансового дефіциту, що потребує вжиття заходів щодо стабілізації капітальної структури та відновлення власного оборотного капіталу.

Причини різкого погіршення фінансового стану мають багатогранний характер. Окрім внутрішніх труднощів управління, таких як складнощі у швидкій адаптації до змін фінансового середовища, компанія опинилася під впливом низки зовнішніх факторів: від надвиробництва сталі на глобальному ринку до скорочення трудових ресурсів і перебоїв у постачанні сировини. Усі ці

обставини підвищили залежність підприємства від короткострокових кредитів та обмежили його можливості ефективно управляти грошовими потоками.

Платоспроможність, яка ще три роки тому виглядала стабільною, поступово падала, досягаючи критично низьких показників. Це сигналізує про необхідність перегляду фінансової стратегії, пошуку нових джерел фінансування, зменшення кредитного навантаження та оптимізації управління оборотними коштами. Для довготривалого збереження життєздатності підприємству доведеться шукати золоту середину між фінансовим оздоровленням і підтримкою інвестиційної активності.

У таблиці 2.3 наведено рентабельність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2021–2024 роки.

Таблиця 2.3 - Аналіз рентабельності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Показник	Рік				Відхилення		
	2021	2022	2023	2024	2022-2021	2023-2022	2024-2023
Рентабельність діяльності підприємства	23,07	-111,85	-28,22	-13,70	14,52	97,32	-69,10
Рентабельність активів	23,83	-93,03	-25,11	-17,11	8,01	85,02	-59,91
Рентабельність власного капіталу	32,94	-173,71	-73,74	-119,64	-45,90	219,61	-145,87
Рентабельність реалізованої продукції	33,82	-87,78	-23,33	-12,82	10,51	77,27	-53,95
Рентабельність операційної діяльності підприємства	32,00	-83,81	-22,48	-12,28	10,20	73,61	-51,13

У 2021 році компанія демонструвала позитивну динаміку майже за всіма ключовими показниками рентабельності. Підприємство отримувало стабільний прибуток і ефективно використовувало свої ресурси, включно з операційною діяльністю, активами та власним капіталом. Такий результат став можливим завдяки сприятливим умовам на ринку сталі, відносній стабільності національної валюти та високому попиту на продукцію за кордоном.

Проте вже у 2022 році ситуація кардинально змінилася. Майже всі показники рентабельності перейшли в глибоко від'ємні значення. Наприклад, рентабельність діяльності знизилась до -111,85%, що свідчить про серйозні збитки від основної господарської діяльності. Найбільше постраждав показник рентабельності власного капіталу - він провалився до -173,71%, що є критичним для акціонерів та інвесторів, оскільки вказує на суттєву втрату вартості вкладень.

Втім, уже у 2022 році ситуація докорінно змінилася. Майже всі показники рентабельності показали глибокі збитки. Так, рентабельність основної діяльності впала до -111,85%, що свідчить про значні фінансові втрати від господарської активності. Особливо болісно вдарив показник рентабельності власного капіталу - він опустився до -173,71%, що є серйозним сигналом для акціонерів та інвесторів, адже свідчить про суттєву втрату вартості вкладених коштів. Основними факторами такого різкого падіння стали поєднання глобальних та локальних викликів. З одного боку, компанія опинилася під тиском війни в Україні, що у 2022 році дестабілізувала логістичні процеси, пошкодила частину виробничої інфраструктури, порушила ланцюги постачання та спричинила різке зниження внутрішнього попиту. З іншого боку, світова металургійна галузь стикнулася із кризою надлишку дешевої продукції з Китаю та обмеженнями на експорт українського металу до ЄС. Додатково впливали стрімке зростання цін на енергоресурси та підвищення логістичних витрат, що значно збільшувало собівартість продукції.

У 2023 році ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» зробив перші кроки до стабілізації. Рентабельність діяльності залишалася від'ємною (-28,22%), проте вже без катастрофічного обрису попереднього року. Відновлення відбувалося поступово: хоч показники все ще були в мінусі, вони демонстрували перші ознаки адаптації до нових умов. В управлінні посилили контроль витрат, оптимізували оборотні кошти та переглянули стратегії збуту, що дало змогу почати стабілізувати фінансову ситуацію. 2024 рік зберіг тренд на поступове поліпшення. Рентабельність продукції залишалася від'ємною, але падіння було значно меншим - наприклад, рентабельність реалізованої продукції досягла -12,82%, що можна вважати відчутним прогресом порівняно з провальним 2022

роком. Це свідчить про те, що навіть у складних умовах високої конкуренції, зростання витрат на енергоресурси та дефіциту сировини, компанія змогла навчитися адаптуватися, упорядковуючи виробничі процеси, оптимізуючи логістику та підвищуючи контроль над внутрішніми операціями.

Результати аналізу показують, що рентабельність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за розглянутий період пережила глибоку турбулентність. Від стабільного зростання у 2021 році компанія пройшла через гостру кризу у 2022 році, що можна розцінювати як справжнє випробування на стійкість. Надалі, у 2023–2024 роках, підприємство демонструвало поступове відновлення завдяки адаптивному управлінню в умовах нестабільного зовнішнього середовища. Покращення фінансових результатів відбулося не лише через оптимізацію операцій, але й через стратегічний перегляд підходів до управління капіталом, інвестиційними рішеннями та розвитком кадрового потенціалу.

2.2 Аналіз структури та динаміки власного капіталу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Структура власного капіталу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» вирізняється своєю багатошаровістю та комплексністю, що цілком відповідає масштабам і специфіці діяльності такого великого підприємства. Вона формується за рахунок статутного капіталу, різноманітних резервних фондів, додаткових внесків, а також нерозподілених прибутків або непокритих збитків, які можуть накопичуватися (див. таблицю 2.4).

Аналіз динаміки власного капіталу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за період 2021–2024 років показує суттєві коливання, що обумовлені переважно змінами у нерозподіленому прибутку. Зареєстрований капітал залишався стабільним на рівні 3 859 533 тис. грн. протягом усіх чотирьох років, що свідчить про відсутність додаткових випусків акцій або змін у статутному капіталі.

Таблиця 2.4 - Аналіз динаміки власного капіталу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Стаття	Рік				Відхилення		
	2021	2022	2023	2024	2022-2021	2023-2022	2024-2023
Зареєстрований (пайовий) капітал	3859533	3859533	3859533	3859533	0	0	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	0	0	0	0	0	0	0
Капітал у дооцінках	0	0	0	0	0	0	0
Додатковий капітал	26387986	27058029	26672914	26901519	670043	-385115	228605
Емісійний дохід	0	0	0	0	0	0	0
Накопичені курсові різниці	26387986	27058029	26672914	26901519	670043	-385115	228605
Резервний капітал	578930	578930	578930	578930	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	45725551	-3283553	-15094583	-23943546	-49009104	-11811030	-8848963
Неоплачений капітал	0	0	0	0	0	0	0
Вилучений капітал	0	0	0	0	0	0	0
Інші резерви	0	0	0	0	0	0	0
Неконтрольована частка	0	0	0	0	0	0	0
Усього власного капіталу	76552000	28212939	16016794	7396436	-48339061	-12196145	-8620358

Додатковий капітал, який у повній мірі збігається з накопиченими курсовими різницями, демонстрував незначну коливальну динаміку: зростання у 2022 році на 2,6% до 27 058 029 тис. грн., зниження у 2023 році на 1,8% до 26 672 914 тис. грн. та повторне зростання у 2024 році на 0,9% до 26 901 519 тис. грн. Це вказує на мінімальний вплив валютних переоцінок та інших операцій, що формують додатковий капітал, на загальну структуру власного капіталу.

Найсуттєвіші зміни відбулися у нерозподіленому прибутку: якщо у 2021 році він становив 45 725 551 тис. грн., то вже у 2022 році компанія зафіксувала збиток у розмірі 3 283 553 тис. грн., що свідчить про значне погіршення фінансових результатів. У 2023 році збиток зріс до 15 094 583 тис. грн., а у 2024 році досяг 23 943 546 тис. грн. Такі значні негативні показники нерозподіленого прибутку безпосередньо вплинули на загальну величину власного капіталу, який знизився з 76 552 000 тис. грн. у 2021 році до 7 396 436 тис. грн. у 2024 році, що відповідає темпам скорочення на 63% у 2022 році, на 43% у 2023 році та ще на 54% у 2024 році.

Резервний капітал залишався незмінним на рівні 578 930 тис. грн., що свідчить про його стабільну роль у підтримці фінансової стійкості підприємства. Відсутність змін у статтях внесків до незареєстрованого капіталу, капіталу у дооцінках, емісійного доходу, неоплаченого та вилученого капіталу вказує на те, що основним фактором зміни власного капіталу були фінансові результати діяльності підприємства.

Таким чином, зниження власного капіталу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» протягом 2022–2024 років є прямим наслідком наростання негативного нерозподіленого прибутку, при цьому структурні компоненти капіталу залишалися відносно стабільними. Причинно-наслідковий зв'язок тут очевидний: фінансові втрати підприємства призвели до зменшення власних ресурсів, що суттєво погіршило його капітальну базу, незважаючи на стабільність статутного та додаткового капіталу.

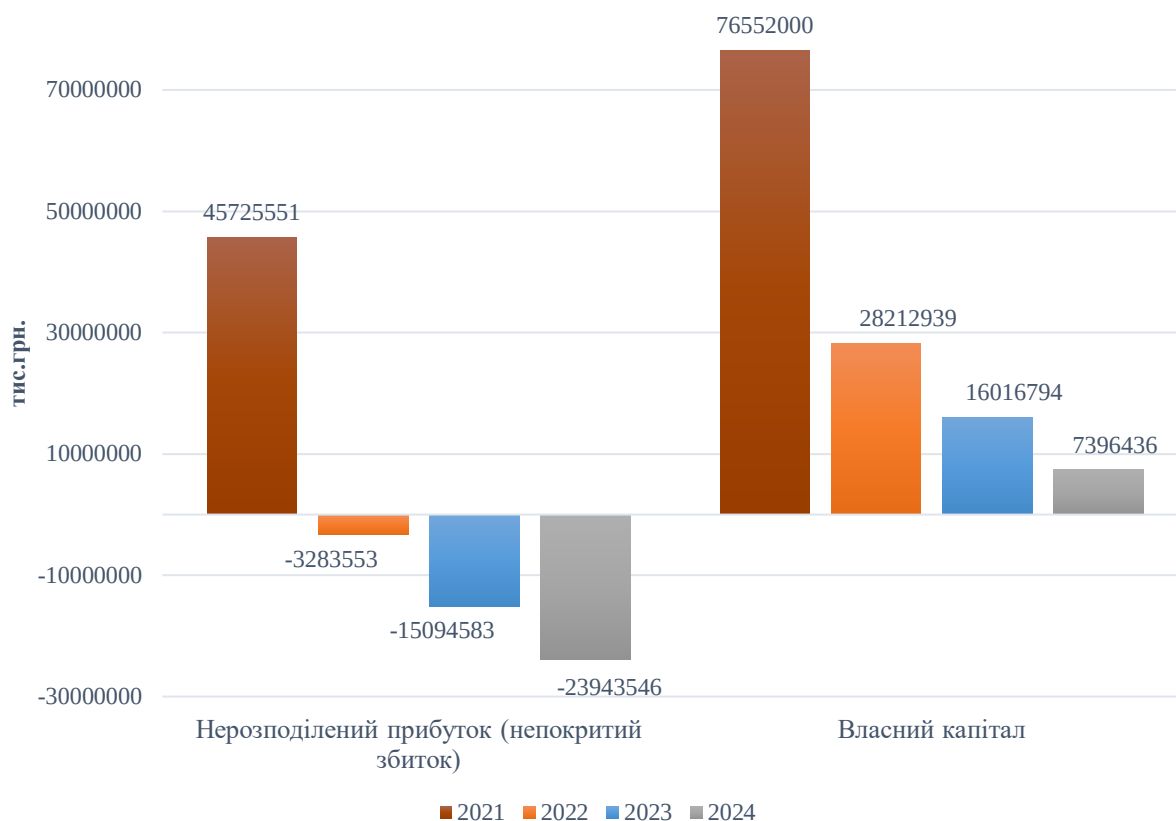


Рисунок 2.1 – Динаміка складових власного капіталу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Слід відзначити, що такі елементи власного капіталу, як зареєстрований статутний капітал, резервні фонди та додатковий капітал, протягом аналізованого періоду майже не зазнавали змін. Це означає, що головні коливання капіталу пов'язані не зі зміною його структури, а з фінансовими результатами діяльності компанії та її стратегією розподілу прибутку чи покриття збитків.

Якщо підсумувати, динаміка власного капіталу свідчить про те, що підприємство залишається чутливим до зовнішніх економічних потрясінь та нестабільного ринкового середовища. Разом із тим вона демонструє, що гнучкість фінансового управління та адаптивність корпоративного менеджменту дозволяють компанії утримувати стабільність у роботі навіть у складних умовах. Той факт, що власний капітал залишився позитивним у 2024 році, підтверджує наявність ресурсного запасу для відновлення, хоча водночас

вказує на необхідність подальшого вдосконалення системи контролю витрат та управління ризиками.

У таблиці 2.5 представлено результати дослідження структури власного капіталу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». З наведених даних випливає, що найбільшу частку у складі капіталу займали непокриті збитки та додаткові внески акціонерів.

Протягом 2021–2024 років структура власного капіталу компанії зазнала значних коливань, що наочно відображено на рисунку 2.2. На початку аналізованого періоду частка зареєстрованого статутного капіталу становила всього 5 %, проте вже через три роки вона зросла до 52 %. На перший погляд, це виглядає як яскравий прояв підтримки акціонерів, але насправді такий різкий приріст був обумовлений одночасним падінням обсягу нерозподіленого прибутку: позитивні 59,7 % у 2021 році перетворилися на -323,7 % непокритого збитку у 2024 році (рисунок 2.3).

Причини виснаження внутрішніх фінансових ресурсів компанії лежать у комплексі зовнішніх факторів. Повномасштабне вторгнення Росії призвело до скорочення виробничих потужностей та блокування звичних логістичних шляхів. Одночасно світовий ринок сталі відчув надвиробництво, особливо дешевої китайської продукції, що значно тиснуло на експортні ціни. До того ж, зростання витрат на енергоресурси та коливання валютних курсів додатково підвищили собівартість продукції, що в сумі й сформувало критичне падіння власного капіталу.

Протягом 2021–2024 років власний капітал зазнав значних змін, що відображає глибоку трансформацію фінансового стану підприємства. Додатковий капітал разом із курсовими різницями зріс надзвичайно різко – від 34,5 % до 363,7 %. Частково цей приріст забезпечили внески материнської компанії, проте основний вплив мали переоцінки іноземних інвестицій на тлі коливань гривні. Коли нерозподілений прибуток перетворився на збиток, навіть відносно невелика ревальвація валютних активів робила показник «додаткового капіталу» вражаюче великим у відсотках.

Таблиця 2.5 - Аналіз структури власного капіталу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Стаття	Рік				Відхилення		
	2021	2022	2023	2024	2022-2021	2023-2022	2024-2023
Зареєстрований (пайовий) капітал	5,04	13,68	24,10	52,18	8,64	10,42	28,08
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Капітал у дооцінках	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Додатковий капітал	34,47	95,91	166,53	363,71	61,44	70,62	197,18
Емісійний дохід	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Накопичені курсові різниці	34,47	95,91	166,53	363,71	61,44	70,62	197,18
Резервний капітал	0,76	2,05	3,61	7,83	1,30	1,56	4,21
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	59,73	-11,64	-94,24	-323,72	-71,37	-82,60	-229,48
Неоплачений капітал	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Вилучений капітал	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Інші резерви	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Неконтрольована частка	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Усього власного капіталу	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00



Рисунок 2.2 – Структура власного капіталу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у 2024 році.

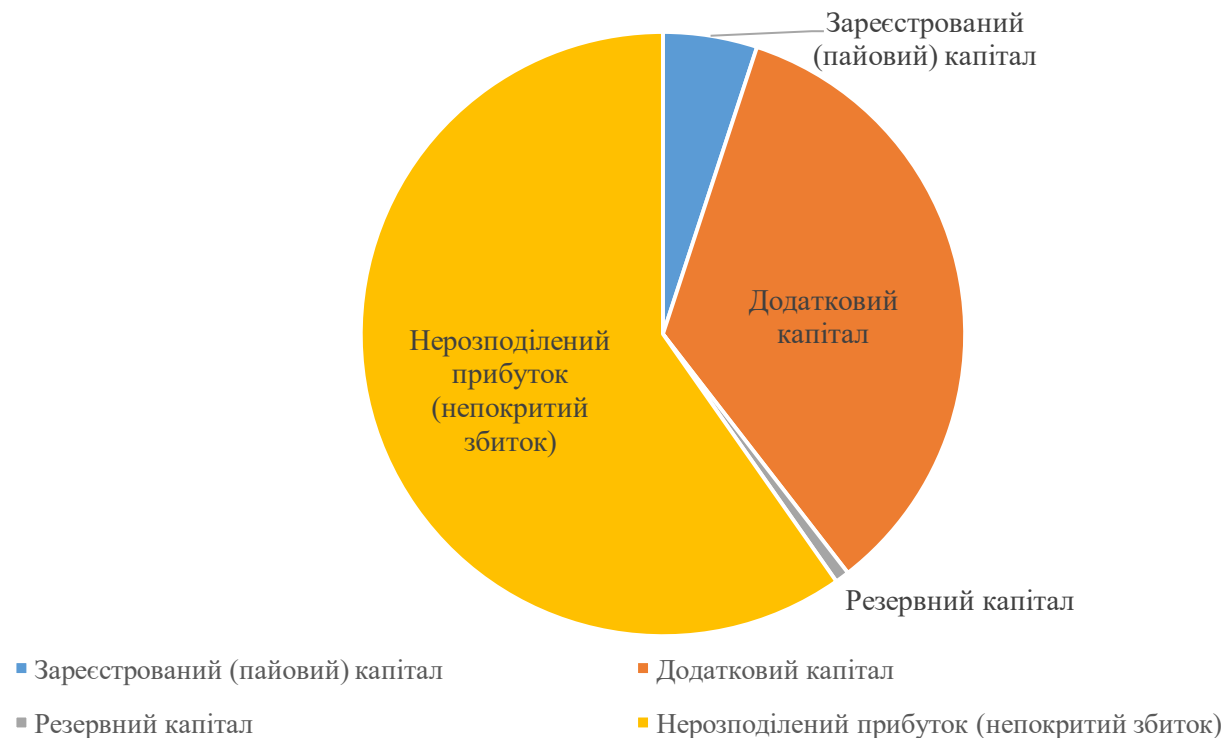


Рисунок 2.3 – Структура власного капіталу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у 2021 році.

Резервний капітал зростав більш стримано – з 0,8 % до 7,8 %. На перший погляд це виглядає незначним, але саме він став «страховкою» підприємства під час пікових касових навантажень, викликаних бойовими діями та логістичними перебоями, коли термінові платежі постачальникам і енергопостачальникам були критично необхідними. Іншими словами, резерв уперше справді зіграв свою захисну роль, дозволивши компанії залишатися платоспроможною навіть у мінусовому прибутку.

Парадокс полягає в тому, що формальна частка власного капіталу, що припадає на позитивні статті, зросла, але це стало можливим лише завдяки величезному збитковому «провалу» у балансі. Така трансформація підказує: починаючи з 2025 року, управлінський фокус має зміститися від чисто бухгалтерського підкріплення до реальної відновлюваної прибутковості. Без цього будь-яке наступне коливання курсу гривні або новий виток світового демпінгу здатне знову змінити структуру капіталу – і цього разу без фінансової подушки.

Отже, стрімке зростання статутного та додаткового капіталу поряд із значним скороченням нерозподіленого прибутку – результат не тільки зовнішніх викликів (валютні коливання, падіння попиту, вплив війни), але й внутрішніх управлінських рішень, спрямованих на стабілізацію. Зростання окремих статей відбулося головним чином за рахунок перерозподілу всередині балансу, а не через реальне збільшення фінансового потенціалу. Тому зараз критично важливо змістити пріоритет з підтримки формальної капіталізації на відновлення операційної рентабельності та підвищення ефективності діяльності компанії.

2.3 Оцінка ефективності управління власним капіталом ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

У сучасних умовах швидкоплинної економіки, посилення конкуренції та нестабільності на міжнародних ринках підприємства змушені шукати нові підходи до управління своїми ресурсами. Саме тому вивчення фінансово-економічного стану компанії набуває особливого значення: воно виступає не лише засобом оцінки поточної ситуації, а й важливим інструментом для прийняття стратегічних управлінських рішень. Для ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» це питання є вкрай актуальним, адже ефективність роботи масштабного виробничого комплексу напряму залежить від здатності керівництва своєчасно реагувати на фінансові сигнали, гнучко адаптуватися до змін та вдосконалювати процеси управління.

Дослідження охоплює період із 2021 по 2024 рік, що дає можливість простежити, як підприємство пристосовувалося до наслідків пандемії, викликів воєнного часу та коливань на глобальному ринку металу.

Особливу увагу в рамках аналізу приділено ефективності використання власного капіталу. Для цього застосовано комплексні фінансові показники, розрахунки яких наведено у підрозділі 1.3 кваліфікаційної роботи. Результати цього дослідження, представлені в таблиці 2.6, дозволяють оцінити не лише загальний фінансовий стан підприємства, а й рівень прийнятих управлінських рішень протягом аналізованого періоду, демонструючи їх вплив на стабільність та розвиток компанії.

Аналіз змін власного капіталу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у період з 2021 по 2024 рік відкриває не просто картину фінансових показників, а демонструє складні взаємозв'язки між зовнішніми економічними умовами, управлінськими рішеннями та внутрішньою організацією підприємства.

Таблиця 2.6 - Аналіз показників ефективності управління власним капіталом ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Стаття	Рік				Відхилення		
	2021	2022	2023	2024	2022-2021	2023-2022	2024-2023
Коефіцієнт автономії , ч.од.	0,72	0,54	0,34	0,14	-0,19	-0,19	-0,20
Коефіцієнт фінансування, ч.од.	0,38	0,87	1,94	5,99	0,49	1,07	4,06
Коефіцієнт маневреності власного капіталу , ч.од.	0,31	0,40	-0,18	-1,69	0,09	-0,58	-1,50
Коефіцієнт оборотності власного капіталу , ч.од.	1,59	0,84	1,89	5,52	-0,75	1,06	3,63
Індекс постійного активу, ч.од.	0,79	0,81	1,58	3,69	0,03	0,77	2,10
Період окупності власного капіталу, років	3,04	-0,58	-1,36	-0,84	-3,61	-0,78	0,52
Рентабельність власного капіталу, %	32,94	-173,71	-73,74	-119,64	-206,65	99,97	-45,90
Власний оборотний капітал, тис. грн.	23723794,0	11279951,0	-2914921,0	-12468426,0	-12443843,00	- 14194872,00	-9553505,00

Помітне зменшення коефіцієнта автономії з 0,72 у 2021 році до критично низьких 0,14 у 2024 році свідчить про активне залучення боргових ресурсів (рисунок 2.4). Це рішення, ймовірно, було вимушеним: повномасштабна війна в Україні, зниження світових цін на сталь, логістичні обмеження та руйнування частини виробничої інфраструктури серйозно підкосили стабільність операцій підприємства.

В таких складних обставинах стратегічний фокус компанії змістився від підтримки довгострокової фінансової стійкості до забезпечення виживання у короткостроковій перспективі.

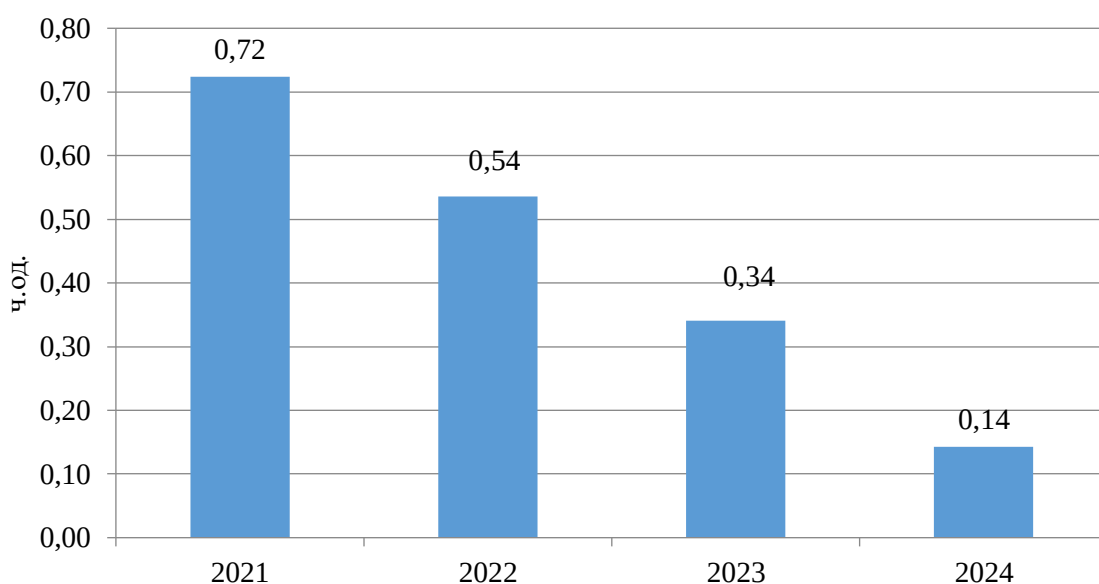


Рисунок 2.4 – Динаміка показника автономії ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

У 2024 році коефіцієнт фінансування зріс до 5,99, що відображає накопичення значного боргового навантаження і свідчить про високу залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування (рисунок 2.5). Така ситуація обмежила можливості для гнучкого управління капіталом і спричинила негативну динаміку коефіцієнта маневреності, який у 2024 році опинився на рівні -1,69. Це від’ємне значення сигналізує про дефіцит оборотних коштів, обумовлений великою часткою необоротних активів, які

важко перетворити на ліквідні ресурси у короткі терміни.

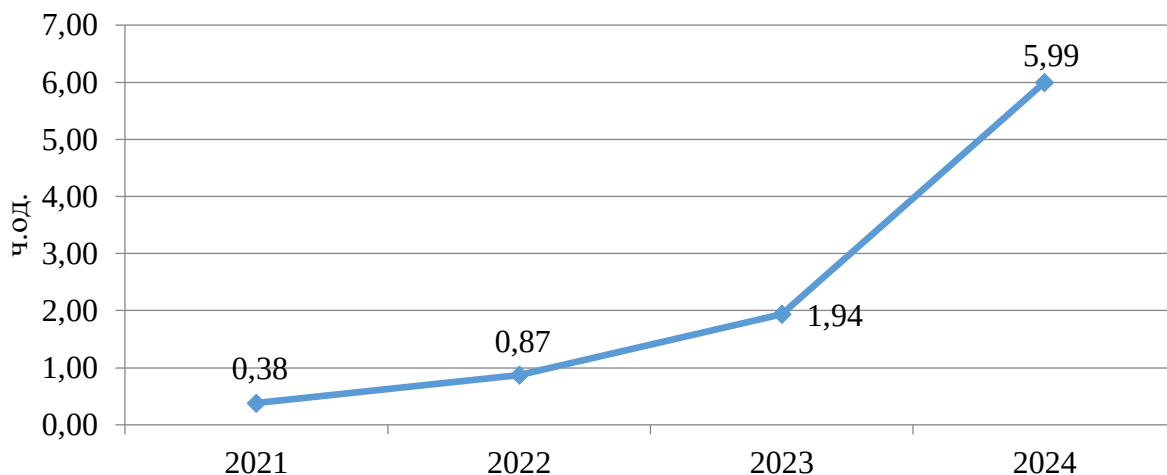


Рисунок 2.5 – Динаміка показника фінансування ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Індекс постійного активу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у період з 2021 до 2024 року демонстрував постійне і значне зростання: від 0,79 у 2021 році до 3,69 у 2024 році (рисунок 2.6).

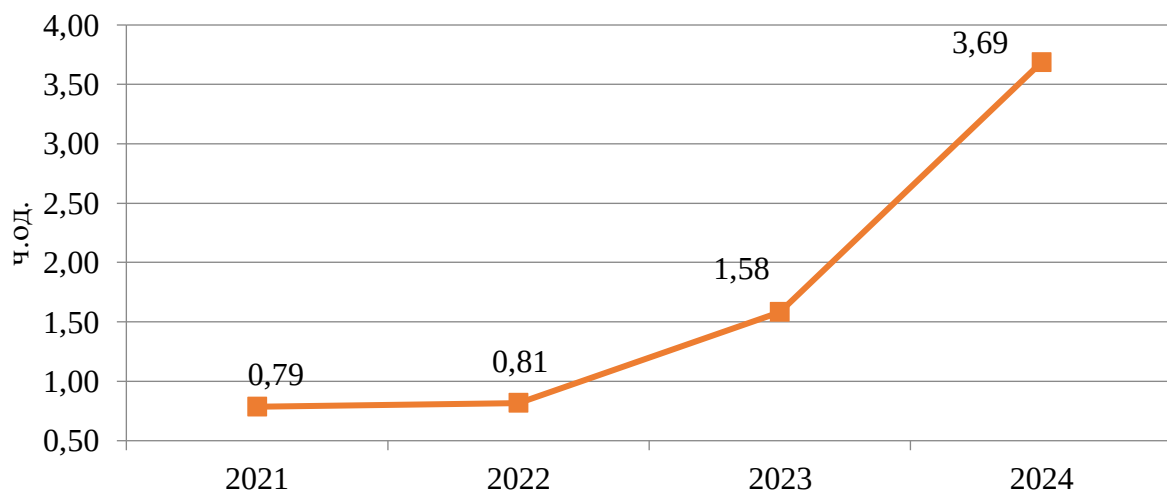


Рисунок 2.6 – Динаміка індексу постійного активу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Цей показник характеризує співвідношення між необоротними активами та власним капіталом і є важливим маркером фінансової стійкості підприємства. У 2021 році індекс перебував у безпечній зоні (0,79), що

означало, що власний капітал повністю покривав інвестиції в довгострокові активи. У 2022 році показник незначно піднявся до 0,81, що ще не було критичним, але вже сигналізувало про зниження гнучкості фінансування. З 2023 року тенденція різко погіршилася: індекс підскочив до 1,58, а у 2024 році досяг критично високого рівня – 3,69. Це свідчить про те, що обсяг власного капіталу виявився недостатнім для фінансування необоротних активів, і підприємство змушене було залучати значні позикові ресурси.

Отже, для покриття витрат на основні засоби та довгострокові вкладення компанія все більше спирається на зовнішнє фінансування. Така залежність є ознакою фінансової нестійкості та потенційних проблем із ліквідністю. У зв'язку з цим доцільно обмежити обсяг довгострокових інвестицій, профінансованих за рахунок боргу, або нарощувати власний капітал. Необхідний перегляд інвестиційної стратегії, тимчасове замороження нових капіталовкладень до стабілізації фінансових показників та активна робота над залученням нового власного капіталу чи конверсією боргу у власний капітал.

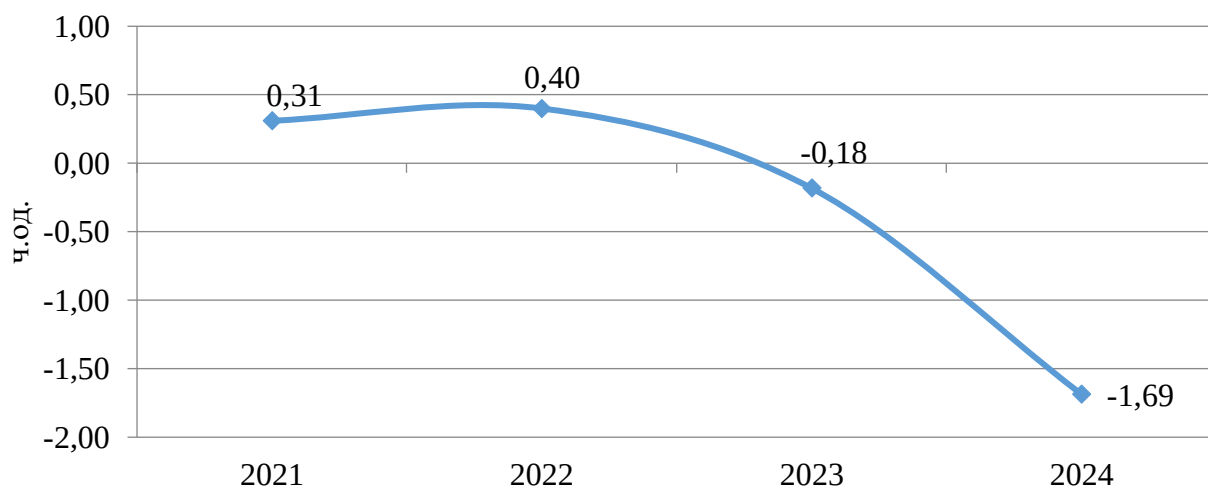


Рисунок 2.7 – Динаміка коефіцієнту маневреності власного капіталу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

У 2021 році показник маневреності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» становив 0,31, що свідчило про наявність понад третини власного капіталу у формі оборотних активів. Така структура капіталу забезпечувала підприємству достатній рівень фінансової гнучкості, дозволяючи швидко

реагувати на поточні потреби. Наступного року коефіцієнт зріс до 0,40, що на перший погляд могло свідчити про посилення маневреності. Проте насправді цей ріст супроводжувався проявами фінансових труднощів, зокрема різким падінням рентабельності. У 2023 році ситуація різко погіршилася: коефіцієнт опустився до -0,18, що свідчить про від'ємний оборотний капітал. Це означає, що власних оборотних ресурсів вже не вистачало, і поточна діяльність компанії почала фінансуватися за рахунок позикових коштів. До 2024 року показник досяг критичного значення -1,69, демонструючи повну втрату короткострокової фінансової автономії. Підприємство зіткнулося з гострим дефіцитом власних оборотних ресурсів, що серйозно обмежує його здатність швидко реагувати на ринкові коливання та внутрішні потреби. У таких умовах першочерговим завданням стає відновлення позитивного оборотного капіталу, що може бути досягнуто шляхом оптимізації довгострокових активів, перегляду стратегії інвестицій, реструктуризації боргових зобов'язань та залучення додаткових власних коштів.

Що стосується рентабельності власного капіталу, то у період з 2021 по 2024 рік вона демонструє суттєві коливання, що відображає глибоку трансформацію фінансового стану компанії. У 2021 році показник рентабельності досягав 32,94%, свідчачи про ефективне використання власного капіталу. Ймовірно, така висока результативність була зумовлена стабільними доходами, продуманим управлінням активами та сталим грошовим потоком. Вже у 2022 році ситуація кардинально змінилася: рентабельність стала різко негативною і сягнула -173,71%, що відображає серйозні збитки, які значно зменшили власний капітал і «з'їли» прибуток компанії. У 2023 році відбулося певне пом'якшення негативної тенденції - рентабельність залишалася від'ємною на рівні -73,74%, але вже з ознаками стабілізації, хоча підприємство й надалі не могло ефективно генерувати прибуток із власного капіталу.

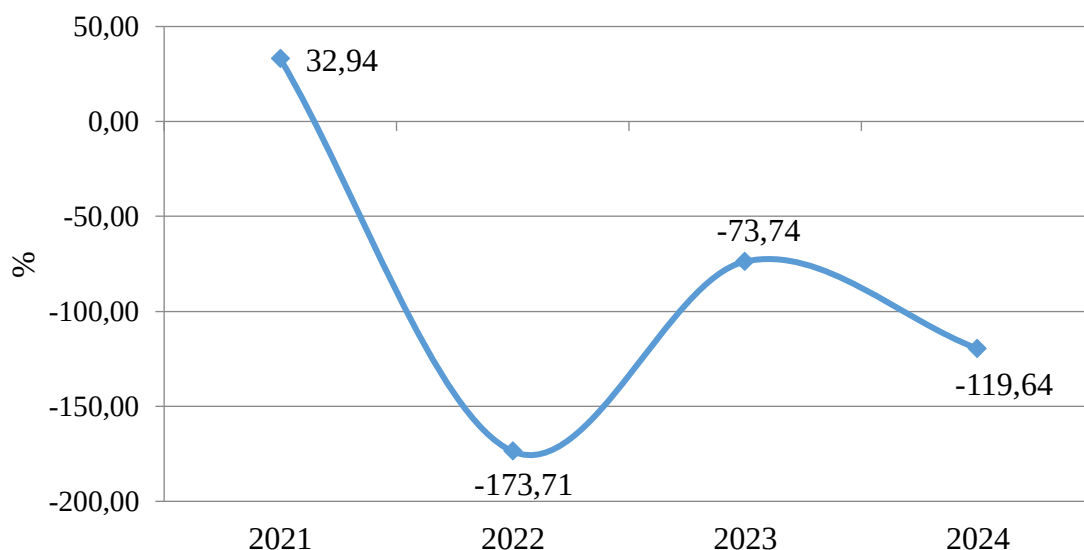


Рисунок 2.8 – Динаміка рентабельності власного капіталу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

У 2024 році темпи падіння фінансових показників компанії значно прискорилися - коефіцієнт рентабельності власного капіталу опустився до -119,64%. Такий показник сигналізує про серйозні проблеми в бізнес-моделі або вплив зовнішніх факторів: скорочення попиту на ринку, ускладнення логістики чи зростання витрат. Ситуація потребує негайного перегляду фінансової стратегії підприємства. Ключовими кроками мають стати оптимізація операційних витрат, удосконалення виробничих процесів, освоєння нових ринкових сегментів та, можливо, перегляд цінової політики. Важливо також активізувати контроль за дебіторською заборгованістю та спрямувати ресурси на прибуткові замовлення.

Власний оборотний капітал компанії зазнав глибокого падіння - із понад 23 млрд. грн. у 2021 році він знизився до -12,5 млрд. грн. у 2024-му (див. рисунок 2.9). Причиною стали дисбаланси між активами та зобов'язаннями: значні інвестиції в основні засоби на тлі скорочення доходів призвели до дефіциту грошових потоків.

Зниження рентабельності до -119,64% у 2024 році безпосередньо пов'язане зі зменшенням обсягів виробництва, збільшенням собівартості та загальною збитковістю. Додатково на операційну діяльність негативно

вплинули військові дії, перебої з енергопостачанням та втрата звичних логістичних маршрутів, що ускладнило нормальне функціонування підприємства.

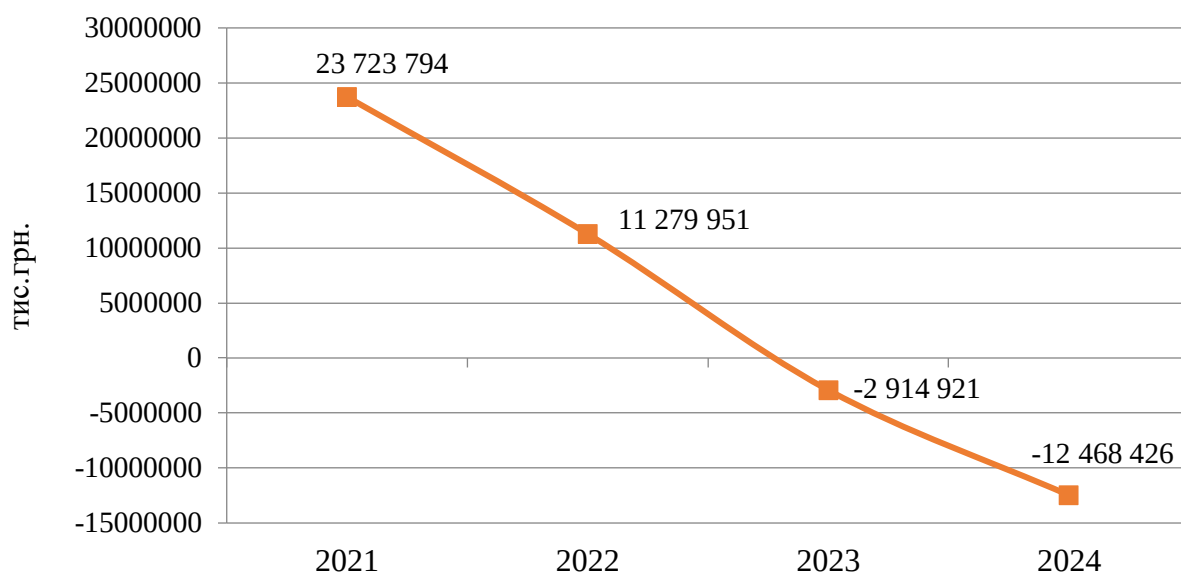


Рисунок 2.9 – Динаміка власного оборотного капіталу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Щоб стабілізувати ситуацію, ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» необхідно зосередитися на системній перебудові фінансів, підвищенні ефективності виробничих процесів і пошуку нових ринків збуту. Особливу увагу слід приділити зменшенню залежності від зовнішніх джерел фінансування, більш раціональному використанню власного капіталу та забезпеченню стабільного позитивного грошового потоку. Не менш важливим є впровадження енергоощадних технологій та модернізація обладнання, що дозволить оптимізувати витрати та підвищити продуктивність виробництва.

Основні напрямки розвитку можна сформулювати так:

1. Фінансова перебудова. Компанії слід домовитися з кредиторами щодо реструктуризації боргів або часткового списання заборгованості. Це створить умови для відновлення фінансової автономії та знизить навантаження на ресурси підприємства.

2. Раціоналізація обігового капіталу. Скорочення надлишкових запасів, активна робота з дебіторською заборгованістю та прискорення обороту коштів дозволять підвищити гнучкість і маневреність фінансових ресурсів.

3. Модернізація виробництва. Інвестування у нові технології з низьким споживанням енергії, автоматизація процесів та оптимізація операційних циклів допоможуть знизити витрати та підвищити рентабельність продукції.

Диверсифікація ринків збуту. Вихід на перспективні регіони, такі як Азія та Близький Схід, а також розширення продуктової лінійки сприятимуть зниженню залежності від традиційних ринків і зменшать ризики.

4. Стратегічне управління. Впровадження систем бюджетного контролю та залучення досвідченого кризового менеджменту дозволить точніше прогнозувати витрати і доходи та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Підсумовуючи, можна сказати, що ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» опинилося в складному становищі через сукупність зовнішніх потрясінь і внутрішніх управлінських помилок. Проте при продуманому управлінні власним капіталом підприємство має всі шанси відновитися. Йдеться про комплексний підхід, який включає фінансову стабілізацію, підвищення операційної ефективності та стратегічне планування для забезпечення довгострокового розвитку навіть в умовах нестабільної економіки.

Результати аналізу, викладені у другому розділі кваліфікаційної роботи, показують значну трансформацію, через яку пройшло підприємство протягом 2021–2024 років. Цей період виявився справжнім випробуванням: від стабільного зростання до серйозного фінансового спаду. Якщо на початку досліджуваного періоду компанія демонструвала високу рентабельність і впевнені показники капіталу, то вже з 2022 року фінансова ситуація різко погіршилася.

Управління власним капіталом у цей період відображало не лише цифри, а й стратегічні пріоритети компанії у відповідь на кризові виклики. Війна, глобальні економічні потрясіння, обмеження на зовнішніх ринках та зростання

витрат призвели до значного скорочення власного капіталу. Рентабельність у 2022–2024 роках залишалася глибоко негативною, що свідчило про збитковість основної діяльності та неефективне використання фінансових ресурсів.

Аналіз показав, що підприємство намагалося компенсувати недолік прибутку шляхом залучення зовнішнього фінансування, що, у свою чергу, різко знизило коефіцієнт автономії. При цьому індекси постійних активів і фінансування демонстрували дисбаланс між довгостроковими інвестиціями та власними ресурсами для їх покриття. Від’ємні показники оборотного капіталу та маневреності підтвердили фактичну втрату гнучкості у фінансовому управлінні.

Незважаючи на це, підприємство зберігає свій виробничий потенціал, впізнаваний бренд і позиції на міжнародному ринку. Саме на цих активах можна будувати відновлення – за умови переходу від реактивного управління до стратегічного, проактивного планування, яке передбачає системну роботу з капіталом і довгострокову стратегію розвитку.

3 ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ ЗАХОДІВ ЩОДО ЗМІЦНЕННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

3.1 Напрями підвищення ефективності управління власним капіталом ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

У контексті глибоких трансформацій і викликів, що постали перед ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» упродовж останніх років, проблема підвищення ефективності управління власним капіталом набуває особливої наукової й практичної актуальності. Власний капітал у сучасних умовах виступає не лише базовим джерелом фінансування, а й визначальним чинником стратегічної стійкості, фінансової автономії та інвестиційної привабливості підприємства.

Попередній розділ показав суттєве погіршення ключових фінансових показників, зокрема зниження рівня автономності, рентабельності та маневреності капіталу. Така тенденція засвідчує необхідність глибокого переосмислення існуючих управлінських механізмів та пошуку ефективніших фінансових рішень. Підприємство, яке ще донедавна демонструвало стабільні фінансові результати, нині стикається із ситуацією, коли традиційні управлінські моделі вже не забезпечують належної ефективності.

У цих умовах ключовим завданням є формування оновленої системи управління власним капіталом, що ґрунтується на принципах гнучкості, стратегічного бачення та адаптивності до мінливої економічної кон'юнктури. Йдеться не лише про корекцію фінансових показників - мова про переосмислення філософії управління ресурсами, підвищення прозорості, довіри з боку інвесторів і здатності підприємства до внутрішньої трансформації.

У цьому підрозділі окреслюються пріоритетні напрями підвищення ефективності використання власного капіталу, спрямовані на відновлення

фінансової рівноваги, зміцнення конкурентоспроможності та забезпечення основ сталого розвитку ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». Передбачено розгляд конкретних заходів, здатних зменшити залежність від зовнішніх джерел фінансування, посилити внутрішні резерви самофінансування та відновити інвестиційну привабливість підприємства.

У межах дослідження запропоновано розширити традиційне бачення аналізу ефективності управління власним капіталом, інтегрувавши до нього не лише класичні показники фінансової стійкості, але й індикатори, що відображають рівень захисту акціонерного капіталу, ризиковість вкладень та ефективність внутрішньої політики управління капіталом. Такий підхід особливо важливий у період макроекономічної нестабільності, коли довіра інвесторів ґрунтується не лише на розмірі прибутку, а й на надійності фінансової системи підприємства та наявності механізмів самозахисту від ризиків.

Зокрема, у роботі запропоновано використовувати коефіцієнт достатності резервного капіталу (КДРК), який визначається як співвідношення обсягу резервного фонду до величини акціонерного капіталу, що обчислюється за формулою:

$$\text{КДРК} = \text{РРК} / \text{ССК}, \quad (3.1)$$

де РРК – розмір резервного капіталу, а ССК – сума акціонерного капіталу. В разі, якщо коефіцієнт перевищує 0,15, то підприємство дотримується нормативу фінансового захисту, згідно зі статтею 19 Закону України «Про акціонерні товариства».

Додатково до традиційних методів оцінювання фінансової стійкості запропоновано впровадити коефіцієнт акціонерного ризику (КАР), який дає змогу комплексно оцінити ступінь ризикованості інвестування в акції підприємства з огляду на достатність сформованих резервів. Даний показник характеризує рівень фінансового захисту акціонерів у разі виникнення непередбачуваних втрат і розраховується за формулою:

$$КАР = 0,15 \times ССК / РРК, \quad (3.2)$$

де КАР - коефіцієнт акціонерного ризику; РРК - розмір резервного капіталу, ССК - сума акціонерного капіталу.

Перевищення значення КАР понад 1 свідчить про підвищений рівень ризику для інвесторів, адже резервний капітал не виконує у повному обсязі амортизаційно-захисну функцію, що знижує фінансову стабільність емітента.

Наступним вагомим індикатором виступає коефіцієнт захищеності акціонерного капіталу (КЗАК), який дає змогу оцінити, наскільки підприємство спроможне компенсувати можливі збитки у розрахунку на одну просту акцію. Розрахунок показника здійснюється за формулою:

$$КЗАК = (НВА + ЧП_a + (РК / КЕА)) / НВА, \quad (3.3)$$

де НВА - номінальна вартість акції, ЧП_a - чистий прибуток на акцію, РК - резервний капітал, а КЕА - кількість емітованих акцій.

Якщо значення коефіцієнта є меншим за одиницю, це сигналізує про недостатній рівень фінансової стійкості підприємства та обмежені можливості покриття збитків власними ресурсами.

Важливим інтегральним показником фінансової результативності є рівень чистого прибутку на одну акцію (EPS – Earnings Per Share). Цей індикатор відображає, яку частку чистого прибутку отримує власник кожної простої акції, і широко використовується в інвестиційному аналізі для оцінки прибутковості компанії з позиції акціонера:

$$EPS = ЧП / КЕА, \quad (3.4)$$

де ЧП - чистий прибуток підприємства, КЕА - кількість емітованих акцій.

Зростання значення EPS свідчить про ефективніше використання капіталу та підвищення дохідності інвестицій, тоді як його зниження може

бути наслідком скорочення прибутку, зростання витрат, падіння обсягів реалізації або збільшення кількості акцій в обігу. EPS є базовим елементом при визначенні показників «Price / Earnings Ratio» (ціна/прибуток) та інших ринкових мультиплікаторів, що робить його важливим інструментом порівняльного аналізу фінансової ефективності підприємств однієї галузі.

Таблиця 3.1 – Аналіз показників захищеності акціонерного капіталу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Показник	Роки				Відхилення		
	2021	2022	2023	2024	2022-2021	2023-2022	2024-2023
Коефіцієнт достатності резервного капіталу (КДРК), ч.од.	0,15	0,15	0,15	0,15	0,00	0,00	0,00
Коефіцієнт акціонерного ризику (КАР) , ч.од.	1,00	1,00	1,00	1,00	0,00	0,00	0,00
Коефіцієнт захищеності акціонерного капіталу (КЗАК) , ч.од.	1,007	0,987	0,997	0,998	-0,019	0,010	0,001
Рівень чистого прибутку на одну акцію (EPS), грн.	0,0065	- 0,0127	- 0,0031	-0,0023	-0,0192	0,0096	0,0008

Таким чином, розширення системи аналітичних коефіцієнтів, зокрема за рахунок КАР, КЗАК та EPS, забезпечує глибше розуміння ефективності управління власним капіталом і дозволяє формувати комплексну оцінку інвестиційної привабливості підприємства. Потенційний інвестор отримує можливість оцінити не лише прибутковість вкладень, а й рівень фінансової безпеки та захисту своїх інтересів. Це, своєю чергою, підвищує довіру до компанії та сприяє її стабільному розвитку у довгостроковій перспективі.

Як свідчать дані таблиці 3.1, протягом 2021–2024 років коефіцієнт достатності резервного капіталу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

утримувався на рівні нормативного значення 15,0%, що підтверджує зважену політику підприємства у сфері управління власним капіталом.

Аналіз рівня захищеності акціонерного капіталу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2021–2024 рр. свідчить про відносно стабільний, хоча й неоднозначний фінансовий стан підприємства. Упродовж досліджуваного періоду коефіцієнт акціонерного ризику залишався на рівні 1,0, що вказує на майже повну рівновагу між сумою зобов'язань та обсягом власного капіталу. Така структура джерел фінансування характеризує підприємство як таке, що активно використовує позикові ресурси, проте без надмірної залежності від них. Разом із тим, подібний баланс свідчить про підвищене навантаження на акціонерний капітал і обмежені можливості швидкого маневрування фінансовими ресурсами у разі непередбачуваних економічних коливань.

Коефіцієнт захищеності акціонерного капіталу (КЗАК) демонструє певну динаміку, що відображає реакцію підприємства на зовнішні економічні умови (рисунк 3.1). Найвищого значення показник досяг у 2021 р. - 1,007, що свідчить про максимальну фінансову стабільність і достатню спроможність покриття зобов'язань власним капіталом. У 2022 р. зафіксовано зниження до 0,987, зумовлене загостренням макроекономічних ризиків та коливаннями виробничої активності. Подальше поступове зростання у 2023–2024 рр. вказує на прагнення компанії відновити рівновагу між власними та позиковими джерелами, а також посилити фінансову стійкість.

Загалом, значення КЗАК протягом періоду дослідження залишалися близькими до нормативного рівня, що дозволяє говорити про помірний, але прийнятний рівень захисту інтересів акціонерів. Такий стан можна розглядати як результат зваженої фінансової політики підприємства, спрямованої на підтримання балансу між прибутковістю, ризиками та стабільністю капіталу.

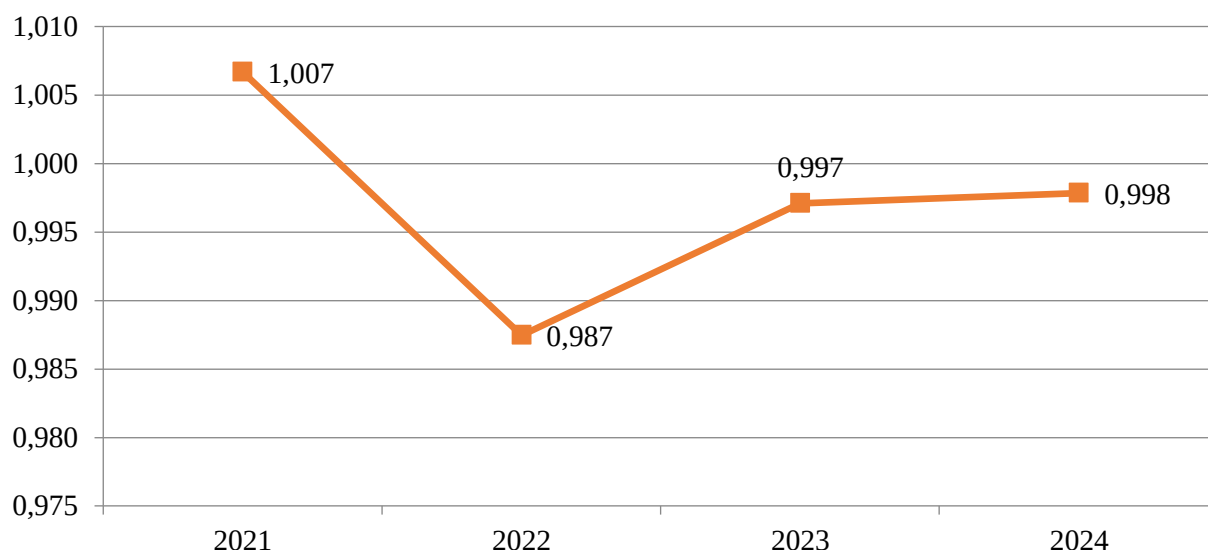


Рисунок 3.1 – Рівень захищеності акціонерного капіталу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

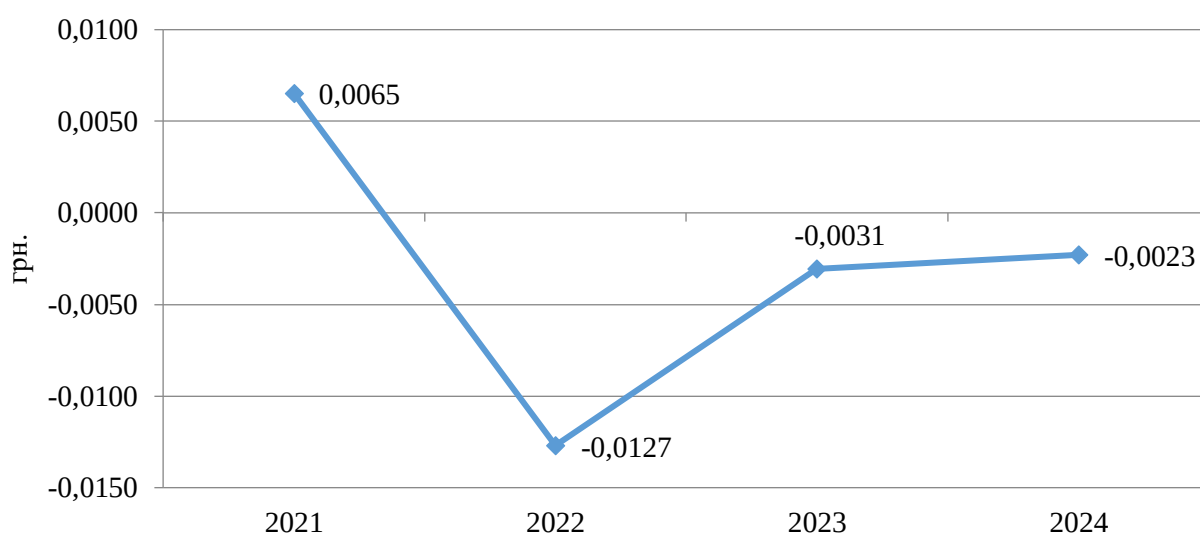


Рисунок 3.2 – Рівень чистого прибутку на одну акцію ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Однак певне занепокоєння викликає динаміка чистого прибутку на одну акцію (рисунок 3.2). Після короточасного отримання позитивного фінансового результату у 2021 році, у наступних періодах простежується стійка тенденція до зниження показника та фіксації збитків. Такий розвиток подій свідчить про ослаблення прибутковості компанії, що, своєю чергою,

ускладнює процес капіталізації й може негативно впливати на інвестиційну привабливість емітента.

У цілому акціонерний капітал ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» характеризується відносною стабільністю та формальною фінансовою захищеністю, однак наявність ризиків, пов'язаних із низьким рівнем резервного покриття та поступовим зниженням фінансової ефективності, свідчить про потребу у стратегічному перегляді підходів до управління. Це вимагає від керівництва підприємства формування оновленої політики фінансування та підвищення операційної прибутковості, що сприятиме відновленню довіри інвесторів і стабілізації позицій компанії на ринку капіталу.

Фінансова стійкість і результативність діяльності будь-якого підприємства значною мірою залежать від якості управління його фінансовими ресурсами та власним капіталом. Це не лише технічний аспект господарювання, а стратегічна функція, яка визначає довгострокову конкурентоспроможність і здатність адаптуватися до динамічних умов ринкового середовища.

Кожне підприємство повинне самотійно формувати концепцію управління структурою капіталу, спираючись на власні фінансові можливості, ризиковий профіль та стратегічні цілі. В умовах сучасної економічної невизначеності оптимізація структури власного капіталу перетворюється на обов'язковий елемент фінансової стратегії, що ґрунтується на системному аналізі, раціональних управлінських рішеннях і стратегічному прогнозуванні.

На наш погляд, ефективне управління капіталом доцільно будувати на трьох основних засадах. По-перше, вихідною позицією є глибоке розуміння та використання вже наявної структури власного капіталу як бази для подальших оптимізаційних кроків. По-друге, орієнтиром має стати зростання рентабельності власного капіталу (ROE), що відображає результативність використання інвестованих ресурсів. По-третє, стратегічною метою слід визначити зниження середньозваженої вартості капіталу (WACC), адже це

забезпечує ефективне використання фінансових інструментів та підвищує ринкову вартість підприємства.

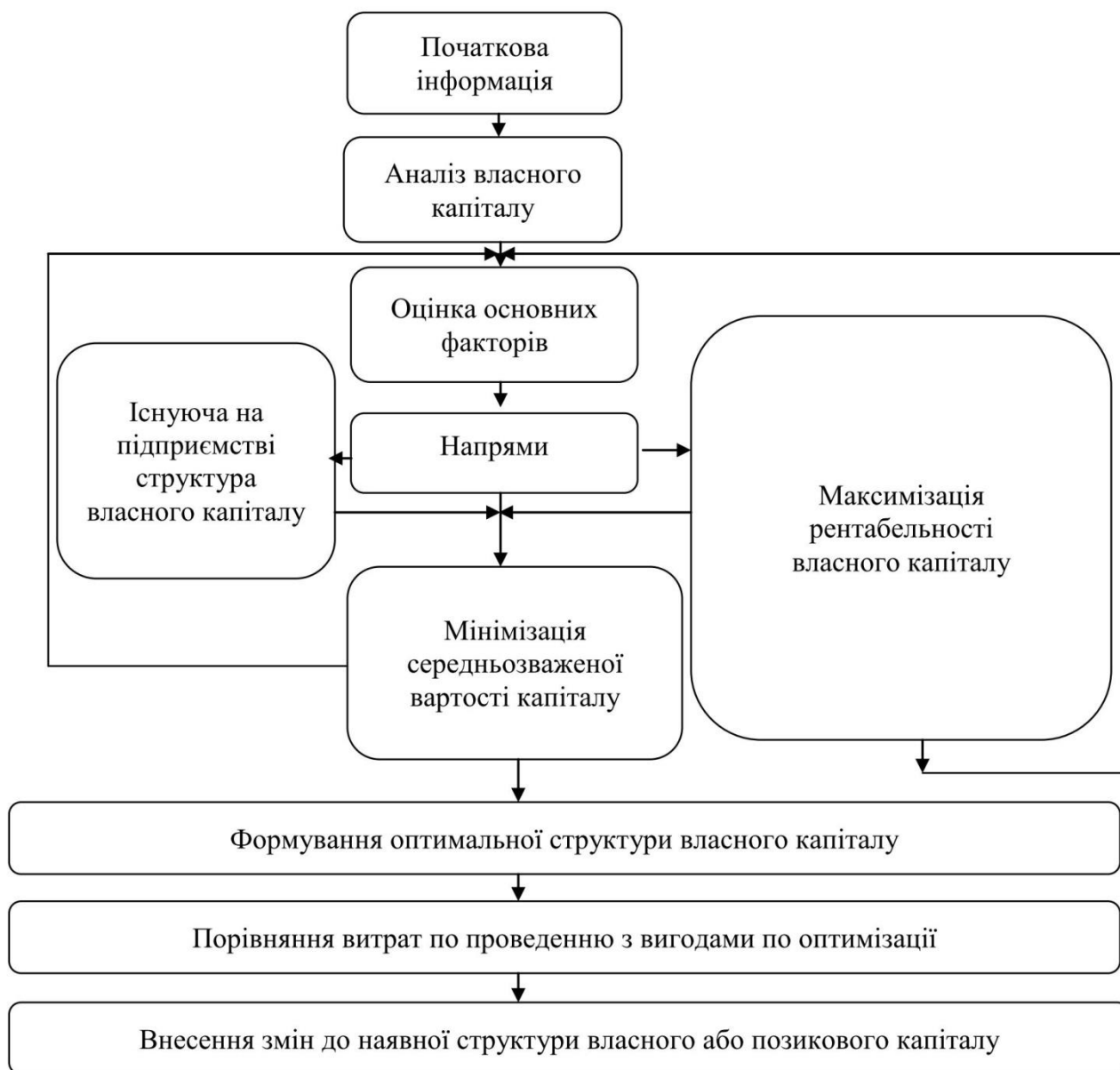


Рисунок 3.3 - Схема оптимізації структури капіталу підприємства

З урахуванням цих принципів розроблено структурно-функціональну модель багатокритеріальної оптимізації структури власного капіталу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». Її впровадження дає змогу систематично керувати процесом формування капіталу, досягаючи гармонійного балансу між власними, запозиченими та залученими ресурсами, що в підсумку посилює фінансову адаптивність компанії.

На стартовій фазі моделі ключовим кроком стає ретельний розбір джерел формування капіталу. Отримані дані мають слугувати основою для управлінського вибору – чи залишити поточну структуру, чи трансформувати її для зростання ефективності. Це рішення повинно опиратися на неупереджену оцінку вартості кожного компонента капіталу, з огляду на умови його отримання, пов'язані ризики та внесок у загальну фінансову стратегію підприємства.

Графічна ілюстрація механізму прийняття управлінських рішень, зображена на рисунку 3.3, демонструє чітку логіку кроків, що сприяє впорядкованому підходу та обдуманим діям. Така методологія допомагає керівництву компанії створювати рішення, які враховують унікальні аспекти внутрішнього середовища організації та мінливість зовнішніх фінансових реалій.

Першим кроком у вдосконаленні структури власного капіталу є всебічний огляд її динаміки, компонентів і співвідношень. Це дозволяє виявити основні тренди в розвитку фінансової основи підприємства, проаналізувати її надійність і з'ясувати, які фактори – внутрішні чи зовнішні – відіграють визначальну роль у ефективності використання капіталу. В основі такого вивчення лежить мета знайти ідеальне співвідношення між фінансовою стабільністю, прибутковістю та зменшенням витрат на капітал.

На підставі цього аналізу компанія обирає стратегічний вектор розвитку. Якщо існуюча структура капіталу відповідає запланованим фінансовим цілям, то можна утримати статус-кво. В іншому разі запускається оптимізація, яка може фокусуватися на підвищенні дохідності власного капіталу чи на скороченні загальних витрат через удосконалення середньозваженої вартості капіталу.

Обраний курс стає базою для створення сценарію змін. Його втілення включає симуляцію передбачуваних ефектів і аналіз впливу трансформацій на загальний фінансовий профіль підприємства, його привабливість для інвесторів та здатність адаптуватися до ринкових змін.

При позитивних прогнозах переходять до реального виконання управлінських заходів. Важливо наголосити, що оптимізація структури капіталу – це не рутинна операція, а багатогранний процес, який потребує врахування багатьох економічних, фінансових і стратегічних елементів. Успіх залежить від уміння підприємства сформувати персоналізовану систему управління, що узгоджується з його стратегічними амбіціями, ресурсним потенціалом і особливостями зовнішнього оточення.

3.2 Визначення сценаріїв оптимізації структури капіталу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Одним із базових завдань у процесі стратегічного управління капіталом акціонерного товариства є визначення такого співвідношення між власними та залученими джерелами фінансування, яке б максимально відповідало довгостроковим цілям розвитку компанії. Іншими словами, йдеться про формування оптимальної структури капіталу, що забезпечує стабільність функціонування, підвищення конкурентоспроможності та стале зростання вартості бізнесу в перспективі.

Результати проведеного у другому розділі та підрозділі 1.3 кваліфікаційної роботи аналізу дозволяють зробити висновок про необхідність упровадження системного підходу до оптимізації структури капіталу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». Такий підхід має бути зорієнтований насамперед на ефективніше використання власних фінансових ресурсів підприємства. Актуальність цього питання зумовлена тим, що поточна рентабельність власного капіталу не лише не досягає цільового рівня у 15%, а й перебуває у зоні збитковості. Це свідчить про наявність суттєвого резерву підвищення ефективності фінансового менеджменту та структури капіталу.

Таблиця 3.2 - Розрахунок фінансового важеля та ефекту фінансового левириджу на ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Показники	Роки			
	2021	2022	2023	2024
Чистий прибуток, тис.грн.	25216068	-49009104	-11811030	-8848963
Коефіцієнт оподаткування, ч.од.	0,18	0,18	0,18	0,18
Середній розмір капіталу, у т.ч.:	105800975	52682761	47031718	51725655
власного капіталу, тис.грн.	76552000	28212939	16016794	7396436
позикового капіталу, тис.грн.	29248975	24469822	31014924	44329219
Коефіцієнт фінансового левириджу, ч.од.	0,38	0,87	1,94	5,99
Середньозважена ціна позикового капіталу, %	16,10	32,70	14,40	18,10
Темп інфляції, %	10,00	26,60	5,10	12,00
Податковий коректор, ч.од.	0,82	0,82	0,82	0,82
Рентабельність активів (ROA), %	23,83	-93,03	-25,11	-17,11
Рентабельність власного капіталу (ROE), %	32,94	-173,71	-73,74	-119,64
Диференціал фінансового левириджу	9,11	-80,68	-48,63	-102,53
Ефект фінансового левириджу:				
в умовах стабільності цін, %	2,42	-89,42	-62,74	-173,03
в умовах інфляції, %	24,90	-82,90	-123,54	-168,90

У контексті дослідження особливої уваги заслуговує коефіцієнт фінансового левириджу - інтегральний показник, який відображає рівень залучення позикових коштів у загальній структурі фінансування підприємства. Його значення дозволяє не лише оцінити співвідношення між власними і зовнішніми ресурсами, а й визначити рівень фінансового ризику, що супроводжує діяльність компанії в умовах макроекономічної нестабільності.

Аналіз динаміки показників за чотири роки свідчить про значні коливання фінансових результатів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». У 2021 році спостерігалася позитивна тенденція: підприємство отримало вагомий прибуток, коефіцієнт фінансового левериджу залишався у межах допустимих значень, а ефект фінансового важеля був позитивним, навіть попри інфляційний тиск. Це свідчило про раціональне використання позикового капіталу, який сприяв підвищенню рентабельності власного капіталу.

Однак у 2022 році ситуація докорінно змінилася: підприємство зазнало значних збитків, водночас спостерігалася суттєве скорочення власного капіталу на тлі зростання обсягів залучених ресурсів. Це призвело до різкого збільшення коефіцієнта фінансового левериджу майже удвічі, що, за наявності негативного диференціалу, спричинило руйнівний ефект фінансового важеля. Така динаміка вказує на необхідність перегляду політики фінансування, посилення контролю за рівнем боргового навантаження та оптимізації структури капіталу для мінімізації ризиків і підвищення фінансової стійкості підприємства.

У зазначених умовах залучення позикових ресурсів перетворилося для компанії не на інструмент розвитку, а на додатковий фінансовий тягар. Період 2023–2024 рр. лише поглибив негативну динаміку: частка позикового капіталу неухильно зростала, тоді як власний капітал скорочувався, а показники рентабельності активів і власного капіталу залишалися у від’ємній площині. Особливо тривожним сигналом став рівень фінансового левериджу у 2024 р., який наблизився до позначки шість одиниць. Це свідчить, що майже весь капітал підприємства формувався за рахунок зобов’язань, що в умовах системних збитків суттєво підвищує фінансові ризики. Ефект левериджу, як у номінальному, так і в інфляційно скоригованому вимірі, набув деструктивного характеру, поглиблюючи кризові тенденції.

У 2021 році компанія ще зберігала фінансову стійкість: чистий прибуток перевищував 25 млрд. грн., рентабельність активів становила близько 24 %, а рентабельність власного капіталу - понад 32 %. Фінансовий леверидж був на

рівні 0,38, тобто обсяг позикових коштів у структурі капіталу залишався помірним. Диференціал між рентабельністю активів і вартістю позикових ресурсів становив +9,11 %, що забезпечувало позитивний ефект левериджу навіть за інфляційних коливань. Це дозволяло менеджменту ефективно використовувати кредити як засіб підвищення прибутковості власного капіталу без суттєвого зростання ризику.

У 2022 році ситуація кардинально змінилася: підприємство зазнало чистого збитку майже 49 млрд. грн., рентабельність активів знизилася до -93 %, а коефіцієнт фінансового левериджу зріс до 0,87. Такий стрибок пояснюється різким скороченням власного капіталу (удвічі відносно 2021 р.) при збереженні майже сталого обсягу боргових зобов'язань. Диференціал набув від'ємного значення (-80,68 %), що свідчить про перевищення вартості позикових коштів (понад 50 %) над дохідністю активів. У результаті сформувався негативний ефект левериджу (-89,42 % у стабільних умовах). Рішення керівництва щодо утримання високого боргового навантаження за наявності операційних збитків лише посилило фінансову дестабілізацію. У таких обставинах доцільним було б зниження кредитної залежності, перегляд умов позик і реструктуризація боргу для зменшення вартості обслуговування зобов'язань.

Покращення фінансових результатів не спостерігалось і в 2023 році. Хоча розмір чистих збитків зменшився до 11,8 млрд. грн., власний капітал продовжив скорочуватися, тоді як позиковий - зростати. Це призвело до збільшення коефіцієнта фінансового левериджу до 1,94. Диференціал залишався негативним (-48,63 %), а ефект левериджу зберігав критично від'ємне значення (-62,74 %). Попри певне зниження вартості позикового капіталу (до 14,4 %), його рівень усе ще суттєво перевищував дохідність активів. За таких обставин управлінським пріоритетом мало стати скорочення неефективних інвестиційних проєктів, оптимізація операційних витрат та пошук дешевших джерел фінансування.

У 2024 році фінансовий стан компанії досяг критичної межі: власний капітал скоротився до 7,4 млрд. грн., тоді як позиковий перевищив 44 млрд. грн. Коефіцієнт фінансового левериджу зріс до 5,99, тобто на кожну гривню власного капіталу припадало майже шість гривень боргу. Диференціал левериджу поглибився до $-102,53\%$, а його ефект - до $-173,03\%$. Навіть помірний рівень інфляції (12%) не зміг нівелювати руйнівного впливу високої вартості позикових ресурсів. Таким чином, підприємство опинилося на межі фінансової дестабілізації. Виходом із ситуації могло б стати замороження нових кредитних програм, частковий продаж активів, рекапіталізація або залучення стратегічного інвестора. Логіка причинно-наслідкових зв'язків між цими процесами чітко ілюструється на рисунку 3.4.



Рисунок 3.4 - Причинно-наслідкові зв'язки в системі фінансового левериджу

Упродовж аналізованого періоду фінансовий стан підприємства зазнав суттєвої трансформації - від відносної рівноваги до значного рівня боргової залежності. Така тенденція свідчить про вичерпання можливостей існуючої фінансової моделі та необхідність упровадження системних змін у підходах до управління капіталом. Менеджмент компанії має зосередити увагу на реструктуризації джерел фінансування, оптимізації витрат і проведенні

заходів фінансової санації для стабілізації грошових потоків і відновлення інвестиційної привабливості.

Еволюція показників фінансового левериджу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» відображає класичну кризову динаміку: початково позикові ресурси використовувалися як інструмент нарощування прибутковості, однак у подальшому, за умов скорочення доходів і нестабільності операційних результатів, леверидж перетворився на фактор фінансового тиску. Така ситуація засвідчує, що ефективність використання залученого капіталу безпосередньо залежить від здатності підприємства підтримувати високу операційну ефективність і своєчасно адаптувати фінансову стратегію до змін ринкової кон'юнктури.

Таблиця 3.3 – Інтерпретація значень диференціалу фінансового левериджу

Значення диференціалу фінансового левериджу	Інтерпретація	Заходи
$ДФЛ < 0$	Підприємство недоотримує прибутки або несе збитки через недостатній рівень рентабельності активів та високу вартість позикового капіталу.	Підприємству недоцільно залучати позикові кошти і для збільшення рентабельності треба зменшити розмір позикового капіталу або провести його реструктуризацію з переорієнтацією на більш дешеві джерела кредитування.
$ДФЛ > 0$	Підприємство має можливості збільшення прибутків за рахунок збільшення позикового капіталу.	Підприємству доцільно залучати додаткові фінансові ресурси за рахунок позикового капіталу, що дозволить збільшити рентабельність активів, власного капіталу та ринкову вартість підприємства.
$ДФЛ = 0$	Збільшення або зменшення позикового капіталу не призведе до збільшення або зменшення рентабельності активів підприємства.	Підприємству доцільно зберігати існуючу структуру капіталу або змінювати її в залежності від поставлених цілей

Диференціал фінансового левериджу виступає тонким індикатором рівноваги між прибутковістю підприємницької діяльності та ціною залучених фінансових ресурсів. Його сутність полягає у співвідношенні рентабельності активів (ROA) і середньої вартості позикового капіталу. Для того щоб механізм левериджу забезпечував позитивний ефект, дохідність активів має перевищувати ставку відсотка за кредитами. У такому разі підприємство отримує додатковий прибуток завдяки ефективному використанню зовнішніх джерел фінансування. Натомість, коли рентабельність активів знижується нижче рівня вартості позикових коштів, ефект левериджу набуває протилежного - деструктивного - характеру, перетворюючись на чинник фінансових втрат. Це є сигналом до перегляду фінансової політики, реструктуризації капіталу та оптимізації управління ресурсами.

Диференціал фінансового левериджу (ДФЛ) у цьому контексті виступає важливим показником ефективності використання позикових ресурсів. Його позитивне значення означає, що підприємство здатне генерувати прибуток, який перевищує витрати на обслуговування боргу, тоді як негативний результат свідчить про фінансові ризики, що можуть трансформуватися у збитки та зниження інвестиційної привабливості.

Упродовж 2021–2024 років ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» функціонувало в умовах істотних зовнішніх і внутрішніх викликів, які негативно вплинули на ефективність використання позикового капіталу. Негативний диференціал фінансового левериджу засвідчив необхідність перегляду фінансової стратегії підприємства, зокрема шляхом удосконалення структури капіталу, скорочення частки дорогих кредитів і підвищення дохідності активів. У поточних умовах залучення нових кредитних ресурсів є недоцільним, натомість раціональніше зосередитися на реструктуризації існуючих зобов'язань, пошуку дешевших джерел фінансування та оптимізації витрат. Такий підхід дозволить зменшити боргове навантаження, знизити ризик втрати ліквідності та підвищити фінансову стійкість підприємства в довгостроковій перспективі.

Причиною погіршення структури капіталу та збитковості діяльності підприємства у 2022 році стало різке скорочення обсягів реалізації продукції - на 65,5 млрд. грн. (або на 60% порівняно з 2021 роком). Водночас собівартість реалізованої продукції знизилася лише на 25,12%, що призвело до формування валового збитку в обсязі 12,01 млрд. грн. Крім того, значні інші витрати - 36,17 млрд. грн. - були пов'язані зі знеціненням активів. В умовах повномасштабної війни металургійні підприємства України, у тому числі «АрселорМіттал Кривий Ріг», зіткнулися з руйнуванням інфраструктури, перебоями в логістиці, простоем виробничих потужностей і зниженням очікуваних грошових потоків. Усе це зумовило потребу перегляду корисності активів, таких як устаткування, будівлі, незавершене виробництво чи інвестиції в дочірні структури.

Унаслідок зниження попиту на металопродукцію як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках, підприємству необхідно трансформувати стратегічні підходи до формування прибутку. В умовах воєнного стану та нестабільної економіки України доцільно зосередитись на гнучких, але реалістичних кроках, спрямованих на збереження капіталу, стабілізацію фінансових результатів і поступове зменшення непокритих збитків.

Одним із дієвих напрямів може стати диверсифікація збуту шляхом активізації продажу сировини власного видобутку. Оскільки ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» має у своєму складі гірничо-збагачувальний комбінат, доцільно збільшити частку реалізації залізорудного концентрату та аглоруди стороннім споживачам як на внутрішньому ринку, так і на експорт. Така стратегія сприятиме частковій компенсації втрат від скорочення обсягів металопродукції, забезпечить безперервну роботу гірничого комплексу, стабілізує грошові потоки й підтримає фінансову рівновагу підприємства.

Залучення додаткового власного капіталу. Підвищення рівня фінансової стійкості підприємства, зниження боргового навантаження та оптимізація структури капіталу передбачає активізацію процесу залучення додаткових власних ресурсів. У цьому контексті доцільним є ініціювання збільшення

статутного капіталу за рахунок додаткових внесків акціонерів ArcelorMittal Group. Водночас підприємству варто розробити пакет інвестиційних пропозицій, орієнтованих на потенційних зовнішніх інвесторів - міжнародні фінансові організації, екологічні фонди чи стратегічних партнерів у галузі. Такі проєкти мають бути спрямовані насамперед на підвищення енергоефективності, скорочення вуглецевих викидів, удосконалення логістичної інфраструктури та розвиток технологій вторинної переробки сировини. Важливою передумовою залучення капіталу є підвищення прозорості фінансової звітності, впровадження міжнародних стандартів обліку (IFRS) та ефективна комунікація з інвесторами, що сприятиме зростанню довіри з боку кредиторів. Очікуваним результатом реалізації цього напрямку стане збільшення обсягу власного капіталу, покращення показників платоспроможності та фінансової автономії, а також зменшення залежності від позикових ресурсів і формування позитивного ефекту фінансового левериджу.



Рисунок 3.5 - Заходи щодо санації та збереження власного капіталу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Фінансова реструктуризація та підвищення ефективності витрат. Наступним ключовим кроком виступає системна фінансова реструктуризація, яка передбачає проведення внутрішнього аудиту витрат, ревізію чинних договорів із постачальниками та усунення нераціональних елементів витратної структури. Особливу увагу варто приділити мінімізації

непродуктивних витрат, пов'язаних із простоем виробничих потужностей, а також оптимізації управління запасами - передусім шляхом скорочення надлишкових обсягів сировини й матеріалів. Комплексна реалізація зазначених заходів сприятиме зменшенню собівартості продукції, підвищенню маржі операційного прибутку та зміцненню конкурентоспроможності підприємства.

Реалізація цих фінансово-економічних механізмів дозволить ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» ефективно адаптуватися до умов воєнного часу та глобальної турбулентності у металургійній галузі, забезпечивши стабільність грошових потоків і поступове зростання прибутковості навіть у періоди спадів на світових ринках.

З огляду на актуальні виклики енергетичної безпеки, стратегічно важливим напрямом є перехід до використання альтернативних джерел енергії. В умовах зростання тарифів та частих перебоїв у постачанні електроенергії це дасть змогу істотно скоротити витрати на енергоресурси, які становлять значну частку у собівартості металургійної продукції. На підприємстві традиційно спалюється значна кількість доменного, коксового та конвертерного газу - продуктів технологічних процесів, які мають енергетичний потенціал і можуть бути ефективно використані для генерації теплової та електричної енергії.

Відомий далеко за межами міста факел ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» є елементом системи факельного господарства, що спалює надлишкові гази у випадках відсутності інфраструктури для їхнього збирання та утилізації. Така практика є вимушеною, однак у сучасних умовах енергетичного дефіциту потребує перегляду. Доцільним є створення систем зберігання, очищення та повторного використання цих газів у виробничому циклі.

У провідних країнах світу побічні гази металургійного виробництва давно розглядаються не як відходи, а як цінний енергетичний ресурс. Так, компанія Thyssenkrupp AG у Дуйсбурзі забезпечує генерацію електроенергії з доменного газу за допомогою парових турбін; Nippon Steel & Sumitomo Metal

Corporation використовує суміш доменного й коксового газу у власних ТЕЦ; на підприємствах POSCO в Південній Кореї здійснюється повна утилізація побічних газів із подальшою генерацією електроенергії та виробництвом водню. Подібні рішення впроваджуються й на інших підприємствах - від Companhia Siderúrgica Nacional у Бразилії до SSAB AB у Швеції, де залишкові гази перетворюються на джерело енергії або сировину для хімічних виробництв.

Показовим є приклад підприємства ArcelorMittal Dunkerque (Франція), де реалізовано систему газотурбінних установок, що працюють на доменному газі, а також упроваджено інноваційний проєкт Steelanol у співпраці з компанією LanzaTech, спрямований на перетворення вуглецю в етанол. Такий досвід може бути інтегрований і в український контекст, забезпечивши АрселорМіттал Кривий Ріг реальні переваги в енергетичній ефективності, екологічній відповідальності та фінансовій результативності.

Таким чином, утилізація побічних металургійних газів на ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» є не лише технічно досяжним, а й стратегічно важливим напрямом підвищення енергоефективності, екологічної безпеки та зниження собівартості виробництва. Подібні технологічні рішення вже довели свою ефективність у провідних країнах світу, де їхнє впровадження сприяло формуванню сталих моделей промислового розвитку. Україна, зокрема ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», має достатній науково-технічний потенціал та виробничу базу для адаптації такого досвіду до національних умов.

Запровадження відповідних заходів може стати ключовим чинником зростання прибутковості та підвищення загальної економічної результативності підприємства. Водночас, реалізація подібних проєктів вимагає значних фінансових ресурсів, що актуалізує питання залучення інвестицій і формування додаткового власного капіталу. У контексті дослідження проблематики управління власним капіталом підприємства, для ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» першочерговим завданням є забезпечення стабільного фінансування модернізаційних процесів.

З огляду на поточний стан фінансових ресурсів підприємства та макроекономічну ситуацію в державі, доцільним є залучення додаткових коштів через механізм внесення додаткового капіталу з боку стратегічного інвестора - материнської компанії ArcelorMittal S.A., яка посідає провідне місце серед глобальних виробників сталі. Такий підхід дає змогу уникнути розмивання часток власності, на відміну від додаткової емісії акцій, а також забезпечує оперативність реалізації фінансового рішення.

Альтернативним джерелом можуть стати державні та міжнародні програми фінансової підтримки промисловості. ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» має потенціал для отримання пільгових кредитів або грантів у межах програм Європейського інвестиційного банку (EIB), Європейського банку реконструкції та розвитку (EBRD) чи USAID, особливо за напрямками енергоефективності, зменшення викидів або збереження зайнятості.

Крім того, перспективним джерелом фінансування може стати участь у проєктах, підтримуваних U.S. International Development Finance Corporation (DFC), U.S. EXIM Bank чи іншими структурами, створеними в рамках угоди між Україною та США щодо стратегічного партнерства у сфері критично важливих мінералів. Такі ініціативи передбачають фінансування проєктів, пов'язаних із впровадженням «зелених» технологій, розвитком замкнених виробничих циклів та підвищенням ефективності використання ресурсів.

Оцінка економічної доцільності інвестицій у будівництво електрогенеруючої установки на базі побічних металургійних газів (доменного, коксівного, конвертерного) залежить від низки параметрів - встановленої потужності, технології очищення, рівня автоматизації, стану інфраструктури та вартості обладнання. Для ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у таблиці 3.4 подано орієнтовний розрахунок, що демонструє потенційну ефективність впровадження такої установки як одного з ключових напрямів енергетичної модернізації комбінату.

Таблиця 3.4 – Порівняльна характеристика проєктів з утилізації газів

Компанія	Країна	Потужність	Вартість
Thyssenkrupp Duisburg	Німеччина	80 МВт	~\$140 млн.
Tata Steel (Jamshedpur)	Індія	120 МВт	~\$160 млн.
POSCO	Корея	300 МВт	~\$400 млн.
АрселорМіттал Кривий Ріг (проєкт)	Україна	80 МВт	~\$150 млн.

Необхідні інвестиції у гривневому еквіваленті складатимуть близько 8,2 млрд. грн. (таблиця 3.5).

Таблиця 3.5 – Оцінка вартості проєкту утилізації газів

Складова	Орієнтовна вартість
Газотурбінні установки (типу Siemens/GE)	\$ 90 млн.
Система очищення і стиснення газу	\$20 – 40 млн.
Система генерації тепла (утилізаційні котли)	\$15 – 25 млн.
Інфраструктура, автоматика, мережі	\$15 – 25 млн.
Проектування, інжиніринг, ПДР	\$10 – 15 млн.
Разом	\$150 – 195 млн.

З огляду на специфіку виробничо-господарської діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», було здійснено ґрунтовний аналіз можливих управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності формування та використання власного капіталу підприємства. Оцінювання кожної ініціативи проводилося з урахуванням таких критеріїв, як вплив на рівень прибутковості, визначення ключових переваг і потенційних ризиків, а також формування узагальненого управлінського висновку щодо доцільності впровадження заходу в сучасних умовах функціонування української економіки.

У таблиці 3.6 подано порівняльну характеристику проаналізованих управлінських підходів, які мають на меті зміцнення власного капіталу підприємства у максимально стислі терміни.

Таблиця 3.6 – Характеристика можливих управлінських рішень щодо зміцнення власного капіталу ПАТ «Арселор Міттал Кривий Ріг»

Управлінський захід	Переваги	Недоліки / ризики	Управлінський висновок
Додаткова емісія акцій для поповнення власного капіталу	Підвищення капіталізації; можливість профінансувати модернізацію; не створює боргового навантаження	Розмивання часток існуючих акціонерів; складна реалізація в умовах воєнного ризику на ринку капіталу України	Доцільно лише у випадку наявності попиту серед інституційних інвесторів або стратегічного партнера; потребує гарантійного попиту на акції
Додаткові внески власників або інвестиції у власний капітал без зміни статутного капіталу	Гнучкий механізм; зміцнення ліквідності без боргового навантаження	Потребує згоди акціонерів; можливе зниження мотивації у разі відсутності дивідендів	Доцільно за умов збереження довгострокової зацікавленості материнської компанії (ArcelorMittal Group) у діяльності підприємства
Випуск облігацій	Джерело фінансування без зміни структури власності; потенційно нижча вартість капіталу	Високі ризики для інвесторів через військові дії; можливість зниженого рейтингу, вищі відсотки або відсутність попиту; збільшують обсяг зобов'язань, а не власного капіталу.	Доцільно лише на зовнішньому ринку або за гарантії материнської компанії; локальний випуск малоймовірний в умовах воєнного ризику. Збільшують обсяг зобов'язань, а не власного капіталу.
Залучення коштів через державні або міжнародні програми підтримки бізнесу	Часто безповоротна допомога або пільгові умови; іміджева підтримка	Висока конкуренція; складна процедура подачі, можливі обмеження на галузевий характер	Висока доцільність; рекомендовано активно моніторити програми ЄС, EBRD, USAID, UKEF тощо; бажана участь у спільних пілотних проєктах

Результати порівняльного аналізу свідчать, що для ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у нинішніх умовах господарювання найбільш раціональними є ті рішення, які забезпечують надходження фінансових ресурсів без зростання боргових зобов'язань. Такий підхід дозволяє не лише підвищити рівень фінансової автономії, але й зменшити ризики, пов'язані з волатильністю зовнішнього середовища та обмеженістю доступу до кредитних ресурсів.

Водночас результати дослідження показують, що не всі запропоновані інструменти є однаково ефективними чи безпечними з позиції довгострокової фінансової стабільності. Воєнний стан, нестабільність валютного ринку, зростання вартості позикового капіталу та обмеженість зовнішніх джерел фінансування створюють суттєві перешкоди для реалізації традиційних механізмів залучення капіталу. Зокрема, емісія акцій у сучасних умовах може спричинити розмивання корпоративних прав чинних акціонерів, тоді як випуск облігацій - посилити боргове навантаження та підвищити ризики втрати ліквідності. Застосування таких інструментів може бути виправданим лише за наявності стратегічної підтримки з боку інвесторів або державних гарантій.

Найбільш збалансованим і стратегічно обґрунтованим напрямом у поточній ситуації є залучення інвестицій у власний капітал шляхом внесків власників або стратегічних партнерів без зміни розміру статутного капіталу. Цей варіант дозволяє посилити фінансову стійкість підприємства, зберегти управлінський контроль і водночас підвищити рівень довіри до компанії з боку ключових стейкхолдерів. Такий підхід не лише мінімізує фінансові ризики, а й демонструє орієнтацію підприємства на довгостроковий розвиток і відповідальне корпоративне управління.

Перспективним вектором розвитку для підприємства є активна участь у державних та міжнародних програмах підтримки бізнесу, зокрема тих, що спрямовані на стимулювання енергоефективності, впровадження інновацій і цифрову трансформацію виробничих процесів. Такі програми створюють не

лише сприятливе середовище для розширення фінансових можливостей, але й відкривають доступ до механізмів пільгового кредитування, грантового фінансування та партнерських ініціатив. Водночас реалізація подібних проєктів потребує значних часових і організаційних ресурсів, оскільки процес залучення капіталу вимагає ретельної підготовки та узгодження з міжнародними фінансовими інституціями.

Таким чином, зіставлення альтернативних сценаріїв розвитку ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» (табл. 3.6) дає підстави вважати, що за сучасних економічних умов найбільш доцільними є заходи, спрямовані на зниження залежності від зовнішніх ризиків та уникнення зростання боргового навантаження. У цьому контексті пріоритетним напрямом виступає залучення інвестицій через акціонерний капітал або міжнародні програми підтримки, а не використання боргових фінансових інструментів.

Найбільш раціональним і прийнятним для реалізації напрямом у сучасних умовах є залучення інвестиційних ресурсів та додаткового капіталу від власників підприємства. Натомість використання таких фінансових інструментів, як додаткова емісія акцій або випуск облігацій, є менш доцільним з огляду на нестабільність макроекономічної ситуації в Україні. Зазначені механізми потребують наявності глибокого та ліквідного фінансового ринку, сталого інституційного попиту та прогнозованого середовища, що нині є суттєво обмеженим. До того ж випуск боргових цінних паперів потенційно створює додатковий тиск на фінансові результати підприємства через зростання відсоткових витрат.

У контексті довгострокового розвитку та підвищення рентабельності діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» доцільним є впровадження низки стратегічних заходів (табл. 3.7). Зокрема, інноваційні енергоефективні проєкти, засновані на використанні побічних газів виробництва, мають ключове значення для зміцнення конкурентоспроможності підприємства. Водночас диверсифікація каналів збуту може виступати дієвим інструментом оперативного управління, але не є стратегічною моделлю розвитку.

Таблиця 3.7 - Аналітична характеристика потенційних управлінських рішень щодо підвищення рівня прибутковості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Впровадження проекту по використанню коксового, доменного газів у енергогенерації	Високий довгостроковий ефект: зменшення витрат на енергію → зростання прибутковості	Підвищення енергонезалежності, зниження витрат; декарбонізація; можливість отримання «зеленого» фінансування	Потребує значних початкових інвестицій; технологічні та організаційні складнощі	Висока стратегічна доцільність; рекомендується у форматі етапного пілотного проекту, можливо в партнерстві з міжнародними донорами
Диверсифікація збуту через продаж сировини власного видобутку (залізорудна сировина ГОКу)	Позитивний короткостроковий ефект за умов сприятливої кон'юнктури на ринку	Швидке надходження коштів; зменшення залежності від єдиного ринку/продукту	Зниження глибини переробки (менший маржинальний прибуток); логістичні проблеми у воєнний час	Доцільно як тимчасовий захід у періоди слабого попиту на кінцеву продукцію; потребує логістичного забезпечення

Особливої уваги заслуговує потенціал реалізації енергозберігаючих інновацій, зокрема технологій перетворення доменного та коксового газів на енергію. Такий підхід не лише забезпечує скорочення операційних витрат і підвищення ефективності виробництва, а й сприяє посиленню екологічної відповідальності підприємства, створюючи передумови для залучення фінансування в межах «зелених» інвестиційних програм. У перспективі це може зумовити мультиплікативний ефект для всієї бізнес-моделі підприємства, зміцнюючи його фінансову стійкість та імідж соціально відповідального виробника.

За результатами аналітичної оцінки управлінських альтернатив визначено, що для забезпечення оптимальної структури капіталу та відновлення ліквідності доцільно реалізувати такі кроки. По-перше, передбачити залучення до власного капіталу підприємства близько 6,7 млрд.

грн. у формі додаткових внесків власників або довгострокових інвестицій, що дозволить підвищити рівень ліквідних активів і стабілізувати поточну платоспроможність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». Невиконання цього заходу може призвести до втрати фінансової гнучкості у короткостроковому періоді.

По-друге, необхідно залучити інвестиції у реалізацію енергоефективного проєкту з утилізації коксового та доменного газів для енергогенерації на суму орієнтовно 8,2 млрд. грн. По-третє, доцільно здійснити диверсифікацію збутових напрямів через розширення продажів власної сировини, зокрема залізорудної продукції гірничо-збагачувальних комбінатів та шлакових матеріалів.

У сукупності орієнтовний обсяг залучення власного капіталу має становити близько 14,9 млрд. грн., що еквівалентно приблизно 355 млн. дол. США.

Упровадження комплексу зазначених управлінських рішень, спрямованих на оптимізацію структури капіталу та посилення фінансової стійкості підприємства, забезпечує стає покращення динаміки ключових фінансових показників (табл. 3.8). Отримані результати підтверджують ефективність обраної стратегії та свідчать про поступове відновлення фінансової рівноваги ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

Таблиця 3.8 - Результативність реалізації управлінських рішень, спрямованих на посилення власного капіталу

Показники	2024 рік	Прогноз	Відхилення
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,66	1,01	0,34
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,26	0,61	0,34
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,01	0,10	0,09
Коефіцієнт автономії	0,14	0,33	0,19
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-1,69	0,03	1,71
Чистий оборотний капітал, тис. грн.	-12468426	196574	12665000
Коефіцієнт фінансового левериджу,%	5,99	1,99	-4,01
Ефект фінансового левериджу,%	-173,03	-51,16	121,87
Рентабельність власного капіталу,%	-119,64	-39,69	79,95

Перш за все слід підкреслити істотне покращення рівня ліквідності підприємства, що свідчить про позитивні тенденції у його фінансовій динаміці. Зокрема, коефіцієнт поточної ліквідності підвищився з критично низького значення 0,66 до прогнозованого рівня 1,01, тобто на 0,34 пункту. Це вказує на те, що підприємство вперше за тривалий період зможе повною мірою покривати свої короткострокові зобов'язання за рахунок обігових активів. Ще більш показовим є зростання коефіцієнта швидкої ліквідності з 0,26 до 0,61, що демонструє підвищення на 0,34 пункту. Така динаміка засвідчує оптимізацію структури активів, зокрема підвищення частки високоліквідних ресурсів. Особливо позитивною тенденцією є збільшення коефіцієнта абсолютної ліквідності з 0,01 до 0,10, тобто у десять разів, що свідчить про наявність реальних грошових коштів або їх еквівалентів для негайного покриття найбільш термінових боргових зобов'язань.

Відчутне зміцнення позицій спостерігається також у сфері формування джерел фінансування. Коефіцієнт автономії, який характеризує частку власного капіталу в загальній сумі активів, зріс майже у 2,5 раза - з 0,14 до 0,33. Така тенденція свідчить про зниження залежності підприємства від зовнішніх кредиторів і формування більш стійкої фінансової основи. Не менш важливим є те, що коефіцієнт маневреності власного капіталу, який раніше мав критичне від'ємне значення -1,69, піднявся до 0,03, тобто зріс на 1,71 пункту. Це безпосередній результат скорочення дефіциту оборотного капіталу та більш ефективного управління внутрішніми фінансовими ресурсами.

Особливо показовим є перехід чистого оборотного капіталу із від'ємного значення -12,5 млрд. грн. до позитивного прогнозного рівня 196,6 млн. грн. Такий результат свідчить про те, що підприємство отримало реальну можливість фінансувати свою операційну діяльність за рахунок власних ресурсів, без потреби у залученні короткострокових позикових коштів.

На тлі цих змін спостерігається закономірне зменшення фінансового ризику: коефіцієнт фінансового левериджу знизився з 5,99 до 1,99, що свідчить про скорочення частки позикових коштів у загальній структурі капіталу.

Водночас ефект фінансового левириджу, хоча й залишився негативним, зменшився з $-173,03\%$ до $-51,16\%$, тобто на 121,87 в.п. Це є ознакою зниження боргового навантаження на прибутковість капіталу та поступової стабілізації фінансового результату.

Позитивна тенденція простежується і в динаміці рентабельності власного капіталу: показник покращився з $-119,64\%$ до $-39,69\%$, тобто рівень збитковості скоротився майже на 80 в.п. Це свідчить про поступове відновлення ефективності використання власних фінансових ресурсів.

Сукупність виявлених тенденцій підтверджує результативність управлінських рішень, спрямованих на підвищення фінансової стійкості підприємства, оптимізацію структури капіталу та зниження кредитної залежності. Зростання ліквідності, скорочення боргового навантаження і стабілізація показників прибутковості є наслідком не лише внутрішньої фінансової реструктуризації, а й перегляду стратегічних підходів до управління. Незважаючи на те, що підприємство поки що демонструє від'ємні фінансові результати, тенденція до поліпшення є сталою, а перспектива досягнення фінансової стабільності - цілком реалістичною за умови дотримання обраного курсу розвитку.

ВИСНОВКИ

У процесі виконання кваліфікаційної магістерської роботи було реалізовано комплекс наукових і практичних завдань, спрямованих на всебічне осмислення економічної природи, структурних особливостей і механізмів ефективного управління власним капіталом підприємства. Проведене дослідження дало змогу не лише систематизувати теоретичні положення, а й виявити практичні аспекти їх реалізації у сучасних умовах господарювання.

Передусім було поглиблено розуміння сутності власного капіталу та проаналізовано його основні складові. Власний капітал розглядається як фундаментальна частина фінансової архітектури підприємства, що забезпечує його самостійність та стійкість на ринку. До ключових елементів належать статутний (пайовий) капітал, додаткові внески власників, резервні фонди та нерозподілений прибуток. Саме ці складові формують ядро фінансової стабільності та визначають кредитоспроможність суб'єкта господарювання. Інформаційна база щодо структури й обсягу власного капіталу фіксується у статутних документах підприємства та використовується як важливий орієнтир при оцінюванні його платоспроможності й інвестиційної привабливості.

Встановлено, що ефективне управління власним капіталом потребує системного підходу, який поєднує стратегічне планування, моніторинг динаміки фінансових ресурсів і розроблення оптимальної політики їх використання. Механізм управління передбачає не лише підтримання необхідного обсягу власних коштів, але й їх раціональний розподіл між напрямками діяльності підприємства. У межах фінансової стратегії особливе значення має досягнення самофінансування та формування стабільної бази для інвестиційного розвитку. Збалансоване управління капіталом дозволяє підвищити рівень прибутковості за умови прийнятного ризику, забезпечити справедливий розподіл доходу між акціонерами та визначити доцільність

залучення додаткових фінансових ресурсів без втрати контролю над підприємством.

Удосконалено методичний інструментарій для оцінки ефективності управління власним капіталом. Його основу становить поєднання класичних методів фінансового аналізу - горизонтального, вертикального, порівняльного - із коефіцієнтним і інтегральним підходами, що забезпечує багатовимірне бачення динаміки капіталу. Горизонтальний аналіз дав змогу простежити зміни окремих елементів власного капіталу в часі, тоді як вертикальний показав структурну пропорційність між ними у загальному обсязі фінансових ресурсів. Розрахунок показників фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності дозволив оцінити не лише ефективність управління, а й стратегічні перспективи розвитку підприємства.

Окрему увагу приділено фінансово-економічній характеристиці ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» - підприємства повного металургійного циклу, яке є системоутворюючим елементом національної промисловості. Дослідження засвідчило, що у 2021–2024 роках підприємство зіткнулося з послабленням фінансової стійкості, зниженням ліквідності та рентабельності. Погіршення фінансових показників зумовлене як зовнішніми макроекономічними факторами, так і внутрішніми управлінськими диспропорціями. Незважаючи на це, ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» продовжує дотримуватися міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), що сприяє підвищенню прозорості та довіри з боку інвесторів.

Аналіз структури власного капіталу підприємства показав суттєві трансформації впродовж досліджуваного періоду. Хоча зареєстрований капітал залишався сталим, спостерігалось різке скорочення нерозподіленого прибутку, який перетворився на накопичені збитки. Водночас, зростання питомої ваги додаткового капіталу та резервів відображало скоріше бухгалтерські переоцінки, ніж реальне збільшення активів. Така тенденція свідчить про необхідність переорієнтації менеджменту з формального

балансування фінансових показників на реальне підвищення операційної ефективності та прибутковості виробництва.

Комплексна оцінка ефективності управління власним капіталом ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» продемонструвала, що підприємство поступово втрачало автономію через надмірну залежність від позикових коштів. Негативні значення коефіцієнтів маневреності та оборотного капіталу підтвердили зниження фінансової гнучкості та зростання ризику неплатоспроможності. Водночас збережений виробничий потенціал, технологічна база та міжнародна репутація компанії створюють можливості для фінансової реструктуризації за умови переходу до проактивного стратегічного управління.

У межах дослідження було вдосконалено підходи до оцінки захищеності акціонерного капіталу. Запропоновано використання нових індикаторів - коефіцієнта достатності резервного капіталу, коефіцієнта акціонерного ризику, показника захищеності капіталу та прибутковості на акцію (EPS). Їх застосування дозволяє оцінювати не лише фінансову ефективність, а й рівень захисту інтересів власників капіталу, що є ключовим критерієм у сучасних умовах корпоративного управління. Такий підхід сприяє переходу від формального аналізу звітних даних до стратегічного управління, орієнтованого на забезпечення довгострокової стабільності та капіталізації підприємства.

Розроблено сценарії оптимізації структури власного капіталу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». Зокрема, визначено доцільність залучення додаткових інвестицій у розмірі близько 6,7 млрд грн для відновлення обігових коштів, а також реалізації інноваційного проєкту з використанням доменного та коксового газів в енергогенерації на суму понад 8,2 млрд грн. Диверсифікація збутових напрямів за рахунок реалізації залізорудної та шлакової продукції дозволить зміцнити ліквідність і підвищити рівень фінансової стійкості. Сукупність запропонованих заходів має потенціал стати основою для стабілізації фінансового стану підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Александрова М. М., Виговська Н. Г., Кірейцев Г. Г., Петрук О. М., Маслова С. О. Фінанси підприємств: Навч. посіб. для студ. екон. спец. всіх форм навч. 2.вид., перероб. та доп. К. : ЦУЛ, 2006, 268с.
2. Андреева В. Н. Сутність капіталу та її роль діяльності підприємства. *Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля*. 2005. №2 (84). С. 7-9.
3. Андрейчук В. Власний та позичковий капітал підприємств та критерії їх раціонального співвідношення. *Економіка України*. 1998. №6. С. 15-23.
4. Антипова Т.К. Уточнення визначення сутності власного капіталу підприємства. *Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія економічна*. Вип. 65. 2003. С. 34-38.
5. Арєф'єва О. В. Фінансовий менеджмент: Навч.-метод. посіб. К.: Видавництво Європейського ун-ту, 2006. 94с.
6. Балабанов И. Т. Основы финансового управления: Як управляти капіталом. *Фінанси та статистика*. 2015. 384 с.
7. Беляєв О. О. Політична економія: навч. посібник. К.: КНЕУ, 2001. 328 с.
8. Бідник О.І. Поняття капіталу підприємства та його еволюція [Електронний ресурс]. *Науковий вісник*. 2007. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltnu/17_2/131_Bidnyk_17_2.pdf
9. Бланк І. А. Управління активами та капіталом підприємства. К.: Ніка-Центр: Ельга, 2013. 446 с.
10. Бутинець Ю. Ф. Власний капітал в зарубіжних країнах порівняльний аспект. *Вісник Житомирського інженерно-технологічного інституту*. 2012. № 22. С. 45- 51.
11. Кудряшов В.П. Фінанси: Навч. посібник. Херсон: Олді-плюс, 2012. 352с.

12. Воловець Я. В. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл. К.: Алерта, 2015. 200с.
13. Воробйов Ю.Н. Капітал підприємницьких структур у системі фінансового менеджменту, 2010. 323 с.
14. Воробйов Ю.Н. Теоретичні засади фінансового капіталу підприємств. *Фінанси України*, 2011 № 7. С.62.
15. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні. Дніпропетровськ, 2021.152 с.
16. Жигалов І.Т. Основи менеджменту і управлінської діяльності: Підручник. К.: Вища школа, 2012. 224 с.
17. Рясних Є.Г. Основи фінансового менеджменту: Навч. посібник. К.: Скарби, 2003. 238 с.
18. Жмалев В.Г., Шимановська Л.М. Основи менеджменту і управлінської діяльності. Київ: Україна, 2000. 454 с.
19. Корнух О. В. Засоби забезпечення ліквідності та платоспроможності у кризовий період для підприємств гірничо-металургійного комплексу. *Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми та перспективи розвитку економіки в умовах глобальної нестабільності»*, 1–2 грудня 2016р. Кременчук, 2016. С.39-41.
20. Кругляка Б. С. Бухгалтерський облік: організаційно методологічні аспекти. Хмельницький. : ТУП, 2011. 286 с.
21. Ляшенко Г. П. Управління капіталом підприємства: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл. Ірпінь : Академія ДПС України, 2005. 346с.
22. Мазаракі А. А., Лігоненко Л. О., Ушакова Н. М Економіка торговельного підприємства: Підручник. К. : Хрещатик, 1999. 798с.
23. Мартиненко М. М., Ігнат'єва І. А. Стратегічний менеджмент: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. К. : Каравела, 2006. 320с.

24. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2003. 554 с. 89
25. Маркс К. Капітал. Критика політичної економіки, 1978. 907 с.
26. Рікардо Д. Основи політичної економії та оподаткування Т.1., Київ, 1999. 86 с.
27. Маршалл А. Принципи політичної економії, Т.3. Київ, 1994. 500 с.
28. Нашкерська Г. В. Бухгалтерський облік. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 464 с.
29. Русак Н. А. Фінансовий аналіз суб'єкта господарювання. Київ. 1997. 309 с.
30. Турило А.М. Теоретико-методологічні засади дослідження розвитку на різних рівнях господарювання. *Науковий вісник Буковинського державного фінансово-економічного університету. Економічні науки: зб. наук. праць*. Вип. 27. 2014. С.417–423.
31. Турило А.М. Фінансовий менеджмент (у схемах і таблицях): навч. посіб. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2012. 272 с.
32. Сміт А. Дослідження про природу та причини багатства народів. Київ. 1993. 572 с.
33. Опарін В.М. Фінансові ресурси: проблеми визначення та розміщення. *Вісник НБУ*. 2000, № 5. С. 11.
34. Шатун В. Т. Основи менеджменту: Навч. посіб. Миколаїв: Видавництво МДГУ ім. Петра Могили, 2006. 376с.
35. Шокун В. В., Пішеніна Т. І. Основи менеджменту: Навч. посіб. для дистанц. навчання. К. : Ун-т «Україна», 2005. 340с.
36. Ukraine.ArcelorMittal.com URL: <https://ukraine.arcelormittal.com/?lang=ua> (дата звернення 01.10.2025).
37. Пересада А.А., Онікієнко С.В., Коваленко Ю.М. Інвестиційний аналіз [Текст]: навч.- метод. посібник для самот. вивч. Дисц. К.: КНЕУ, 2003. 134 с.

38. Локк Дж. Два трактати про правління; пер. з англ. Київ, 2000. 320 с.
39. Самуельсон П. А. Економіка / П. А. Самуельсон, В. Д. Нордгауз ; пер. з англ. Київ, 1993. 832 с.
40. Цивільний кодекс України : офіц. текст. Київ: Право, 2003. 356 с.

ДОДАТКИ

Фінансова звітність за 2024 рік

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ"
ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛ., М. КРИВИЙ РІГ, ВУЛ. ОРДЖОНІКІДЗЕ, БУД. 1
(ПАТ "АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ")

Код за ЄДРПОУ: [24432974](#)

Дата звіту	03.03.2025
Період	2024 рік, 12 міс
Бухгалтер	Задорожний Павло Вікторович
КАТОТТГ	UA12060170010378670
Кількість працівників	13 273

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	95 807.00	136 575.00
первісна вартість	1001	715 693.00	760 624.00
накопичена амортизація	1002	619 886.00	624 049.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	6 765 595.00	7 221 231.00
Основні засоби	1010	18 468 194.00	19 904 180.00
первісна вартість	1011	128 437 676.00	133 885 898.00
знос	1012	109 969 482.00	113 981 718.00
Інвестиційна нерухомість	1015	681.00	653.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
первісна вартість	1016	7 500.00	5 608.00
знос	1017	6 819.00	4 955.00
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	25 330 277.00	27 262 639.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	10 842 192.00	14 687 451.00
Виробничі запаси	1101	5 788 371.00	7 365 740.00
Незавершене виробництво	1102	3 700 672.00	5 671 178.00
Готова продукція	1103	1 353 149.00	1 650 533.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду тис. грн
Товари	1104	0.00	
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестраховування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	6 071 880.00	5 024 433.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	383 028.00	356 797.00
з бюджетом	1135	3 137 632.00	3 120 787.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	246 524.00	231 867.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	523 938.00	488 391.00
Готівка	1166	0.00	
Рахунки в банках	1167	523 938.00	488 391.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	496 247.00	553 290.00
Усього за розділом II	1195	21 701 441.00	24 463 016.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	47 031 718.00	51 725 655.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3 859 533.00	3 859 533.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	26 672 914.00	26 901 519.00
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	26 672 914.00	26 901 519.00
Резервний капітал	1415	578 930.00	578 930.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-15 094 583.00	-23 943 546.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом І	1495	16 016 794.00	7 396 436.00
ІІ. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	2 119 824.00	1 680 612.00
Довгострокові кредити банків	1510	2 272 107.00	3 352 891.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	205 383.00	169 080.00
Довгострокові забезпечення	1520	1 801 248.00	2 195 194.00
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	6 398 562.00	7 397 777.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	6 412 711.00	6 022 353.00
товари, роботи, послуги	1615	9 339 115.00	11 153 994.00
розрахунками з бюджетом	1620	181 931.00	492 732.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	89 281.00	10.00
розрахунками зі страхування	1625	181 456.00	229 014.00
розрахунками з оплати праці	1630	856 814.00	1 071 575.00
за одержаними авансами	1635	1 251 274.00	9 857 854.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	0.00	2 400.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	6 393 061.00	8 101 520.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Усього за розділом III	1695	24 616 362.00	36 931 442.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	47 031 718.00	51 725 655.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)**Фінансові результати**

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	64 591 407.00	41 848 635.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестрахування	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	69 042 126.00	50 635 909.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
збиток	2095	4 450 719.00	8 787 274.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	375 811.00	429 403.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	2 278 484.00	1 679 688.00
Витрати на збут	2150	35 567.00	33 255.00
Інші операційні витрати	2180	690 180.00	190 963.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
збиток	2195	7 079 139.00	10 261 777.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	64 246.00	48 123.00
Інші доходи	2240		0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	1 818 110.00	1 508 095.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270		0.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
збиток	2295	8 833 003.00	11 721 749.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-15 960.00	-89 281.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
збиток	2355	8 848 963.00	11 811 030.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445	228 605.00	-385 115.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	228 605.00	-385 115.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	228 605.00	-385 115.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-8 620 358.00	-12 196 145.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	53 241 200.00	34 485 128.00
Витрати на оплату праці	2505	4 168 600.00	3 587 893.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	877 254.00	746 877.00
Амортизація	2515	4 096 284.00	3 611 313.00
Інші операційні витрати	2520	12 017 607.00	7 568 379.00
Разом	2550	74 400 945.00	49 999 590.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	3 859 533 000.00	3 859 533 000.00
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	3 859 533 000.00	3 859 533 000.00
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-2.29	-3.06
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-2.29	-3.06
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0.00

Фінансова звітність за 2023 рік

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ"
ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛ., М. КРИВИЙ РІГ, ВУЛ. ОРДЖОНІКІДЗЕ, БУД. 1
(ПАТ "АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ")

Код за ЄДРПОУ: [24432974](#)

Дата звіту	28.02.2024
Період	2023 рік, 12 міс
Бухгалтер	Задорожний Павло Вікторович
КАТОТТГ	UA12060170010378670
Кількість працівників	15 065

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	105 935.00	95 807.00
первісна вартість	1001	742 072.00	715 693.00
накопичена амортизація	1002	636 137.00	619 886.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	3 875 963.00	6 765 595.00
Основні засоби	1010	18 996 729.00	18 468 194.00
первісна вартість	1011	125 500 198.00	128 437 676.00
знос	1012	106 503 469.00	109 969 482.00
Інвестиційна нерухомість	1015	715.00	681.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
первісна вартість	1016	7 128.00	7 500.00
знос	1017	6 413.00	6 819.00
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	22 979 342.00	25 330 277.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	14 021 719.00	10 842 192.00
Виробничі запаси	1101	6 416 427.00	5 788 371.00
Незавершене виробництво	1102	6 893 670.00	3 700 672.00
Готова продукція	1103	711 622.00	1 353 149.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Товари	1104	0.00	
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестраховування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	7 486 969.00	6 071 880.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	157 981.00	383 028.00
з бюджетом	1135	6 515 960.00	3 137 632.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	241 050.00	246 524.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	954 053.00	523 938.00
Готівка	1166	0.00	
Рахунки в банках	1167	954 053.00	523 938.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	325 687.00	496 247.00
Усього за розділом II	1195	29 703 419.00	21 701 441.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	52 682 761.00	47 031 718.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3 859 533.00	3 859 533.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	27 058 029.00	26 672 914.00
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	27 058 029.00	26 672 914.00
Резервний капітал	1415	578 930.00	578 930.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-3 283 553.00	-15 094 583.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	28 212 939.00	16 016 794.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	1 820 270.00	2 119 824.00
Довгострокові кредити банків	1510	2 475 694.00	2 272 107.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	265 115.00	205 383.00
Довгострокові забезпечення	1520	1 485 275.00	1 801 248.00
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	6 046 354.00	6 398 562.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	2 536 382.00	6 412 711.00
товари, роботи, послуги	1615	9 152 068.00	9 339 115.00
розрахунками з бюджетом	1620	68 286.00	181 931.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	89 281.00
розрахунками зі страхування	1625	185 274.00	181 456.00
розрахунками з оплати праці	1630	849 775.00	856 814.00
за одержаними авансами	1635	837 036.00	1 251 274.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	8 115.00	
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	4 786 532.00	6 393 061.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Усього за розділом III	1695	18 423 468.00	24 616 362.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	52 682 761.00	47 031 718.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)**Фінансові результати**

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	41 848 635.00	43 818 410.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестрахування	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	50 635 909.00	55 829 721.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
збиток	2095	8 787 274.00	12 011 311.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	429 403.00	596 185.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	1 679 688.00	1 805 121.00
Витрати на збут	2150	33 255.00	42 846.00
Інші операційні витрати	2180	190 963.00	797 304.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
збиток	2195	10 261 777.00	14 060 397.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	48 123.00	25 141.00
Інші доходи	2240		0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	1 508 095.00	1 155 305.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270		36 169 884.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
збиток	2295	11 721 749.00	51 360 445.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-89 281.00	2 351 341.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
збиток	2355	11 811 030.00	49 009 104.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
-------------	--------------	-----------------------------------	--

Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445	-385 115.00	817 125.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-385 115.00	817 125.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		147 082.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-385 115.00	670 043.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-12 196 145.00	-48 339 061.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	34 485 128.00	39 816 604.00
Витрати на оплату праці	2505	3 587 893.00	4 445 356.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	746 877.00	953 909.00
Амортизація	2515	3 611 313.00	6 172 806.00
Інші операційні витрати	2520	7 568 379.00	8 408 249.00
Разом	2550	49 999 590.00	59 796 924.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Фінансова звітність за 2022 рік

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ"
ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛ., М. КРИВИЙ РІГ, ВУЛ. ОРДЖОНІКІДЗЕ, БУД. 1
(ПАТ "АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ")

Код за ЄДРПОУ: [24432974](#)

Дата звіту	28.02.2023
Період	2022 рік, 12 міс
Бухгалтер	Плічко Сергій Анатолійович
КАТОТТГ	UA12060170010378670
Кількість працівників	17 221

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	348 344.00	105 935.00
первісна вартість	1001	741 110.00	742 072.00
накопичена амортизація	1002	392 766.00	636 137.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	7 891 253.00	3 875 963.00
Основні засоби	1010	51 945 454.00	18 996 729.00
первісна вартість	1011	122 510 787.00	125 500 198.00
знос	1012	70 565 333.00	106 503 469.00
Інвестиційна нерухомість	1015	2 395.00	715.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
первісна вартість	1016	7 638.00	7 128.00
знос	1017	5 243.00	6 413.00
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	60 187 446.00	22 979 342.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	14 495 239.00	14 021 719.00
Виробничі запаси	1101	7 998 966.00	6 416 427.00
Незавершене виробництво	1102	4 277 458.00	6 893 670.00
Готова продукція	1103	2 218 815.00	711 622.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
Товари	1104	0.00	
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестрахування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	25 804 212.00	7 486 969.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	277 089.00	157 981.00
з бюджетом	1135	3 328 865.00	6 515 960.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	221 747.00	241 050.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 374 859.00	954 053.00
Готівка	1166	1.00	
Рахунки в банках	1167	1 374 858.00	954 053.00
Витрати майбутніх періодів	1170	4 061.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	107 457.00	325 687.00
Усього за розділом II	1195	45 613 529.00	29 703 419.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	105 800 975.00	52 682 761.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3 859 533.00	3 859 533.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	26 387 986.00	27 058 029.00
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	26 387 986.00	27 058 029.00
Резервний капітал	1415	578 930.00	578 930.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	45 725 551.00	-3 283 553.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	76 552 000.00	28 212 939.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	2 204 257.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	2 602 636.00	1 820 270.00
Довгострокові кредити банків	1510	982 015.00	2 475 694.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	305 481.00	265 115.00
Довгострокові забезпечення	1520	1 264 851.00	1 485 275.00
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	7 359 240.00	6 046 354.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	2 603 932.00	2 536 382.00
товари, роботи, послуги	1615	13 934 490.00	9 152 068.00
розрахунками з бюджетом	1620	527 343.00	68 286.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	260 035.00	
розрахунками зі страхування	1625	187 189.00	185 274.00
розрахунками з оплати праці	1630	893 734.00	849 775.00
за одержаними авансами	1635	941 219.00	837 036.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	12 356.00	8 115.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	2 789 472.00	4 786 532.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Усього за розділом III	1695	21 889 735.00	18 423 468.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	105 800 975.00	52 682 761.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)**Фінансові результати**

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	43 818 410.00	109 303 155.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестрахування	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	55 829 721.00	74 561 304.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090		34 741 851.00
збиток	2095	12 011 311.00	
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	596 185.00	521 083.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	1 805 121.00	3 511 390.00
Витрати на збут	2150	42 846.00	109 339.00
Інші операційні витрати	2180	797 304.00	605 870.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190		31 036 335.00
збиток	2195	14 060 397.00	
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	25 141.00	195 131.00
Інші доходи	2240		0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	1 155 305.00	542 670.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270	36 169 884.00	0.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		30 688 796.00
збиток	2295	51 360 445.00	
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	2 351 341.00	-5 472 728.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350		25 216 068.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
збиток	2355	49 009 104.00	

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445	817 125.00	81 564.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	817 125.00	81 564.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	147 082.00	14 681.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	670 043.00	66 883.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-48 339 061.00	25 282 951.00

Криворізький національний університет

Кафедра фінансів суб'єктів господарювання та інноваційного розвитку

ВІДГУК

на кваліфікаційну магістерську роботу
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Здобувача Пархоменко Віталія Петровича

Тема кваліфікаційної магістерської роботи: Удосконалення управління власним капіталом суб'єкта господарювання

Обсяг роботи: 92 с., 16 табл., 19 рис., 3 додатків.

1. Актуальність теми:

Вирішення даної проблеми забезпечить зміцнення фінансового статусу під. вк.

2. Відповідність змісту роботи вибраній темі та ступінь її розкриття:

Зміст роботи відповідає вибраній темі дослідження

3. Характеристика рівня теоретичної підготовки, вмінь і навичок

здобувача:

Високий рівень теоретичної підготовки

4. Оцінка самостійності виконання кваліфікаційної роботи:

Високий рівень

5. Дисциплінованість здобувача в роботі, відвідування ним запланованих консультацій та виконання рекомендацій

керівника:

На належного рівня

6. Позитивні сторони роботи, її практичне значення, наявність елементів новизни:

Корисна новизна теоретичного розкриття теми і аналітичної роботи

7. Недоліки і зауваження по роботі: 1. Зауваж. до окремих помилок (с. 39 та ін.). 2. Недостатньо акцентовано саме на евристичності (н. 1.3, 2.3, 3.2). 3) В н. 3.2, бачив

8. Загальні висновки по роботі:

На було представлено представлено оптимальний варіант структури капіталу

Робота рекомендується до захисту

Рекомендована оцінка роботи: « Відмінно » 91.4

Науковий керівник

Андрій А. М. Журик

підпис

посада, прізвище, ініціали

12 12 2022 р.

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну магістерську роботу
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Здобувача Пархоменко Віталія Петровича

Тема кваліфікаційної магістерської роботи Удосконалення управління власним капіталом суб'єкта господарювання

Обсяг роботи 92 с., 16 табл., 19 рис., 3 додатків.

1. Актуальність теми: В сучасних умовах господарювання обраної теми є актуальною

2. Відповідність змісту роботи вибраній темі та ступінь її розкриття: Зміст роботи відповідає обраній темі; суттєво розкривається

3. Позитивні сторони роботи, її практичне значення, наявність елементів новизни: Робота є повністю завершеною має ряд позитивних аспектів та практичне значення.

4. Недоліки і зауваження по роботі: 1. Зауваження щодо оформлення. 2. Неповне зауваження щодо використання арифметичних розрахунків.

5. Загальні висновки по роботі:

Робота є завершеною, відповідає всім вимогам та рекомендаціям згідно з актом

Рекомендована оцінка роботи: «Відмінно» 92/А

Рецензент

доц. Канізула В.В. 12 2015 р.
посада, прізвище, ініціали

Криворізький національний університет
(по місцях навчання вищою навчальною закладу)

**ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ)
РОБОТИ**

Направляється здобувач ПАРХОМЕНКО Віталій Петрович до захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

на тему: «Удосконалення управління власним капіталом суб'єкта господарювання»

Кваліфікаційна (магістерська) робота і рецензія додаються.

Декан факультету економіки
та управління бізнесом


(підпис)

Юлія КАШУБІНА

Довідка про успішність

ПАРХОМЕНКО Віталій Петрович за період навчання на факультеті денної форми навчання з 2024 року по 2025 рік повністю виконав навчальний план за спеціальністю з таким розподілом оцінок за:

національною шкалою: відмінно 11 %, добре 67 %, задовільно 22 %;
шкалою ECTS: A 11 %; B 56 %; C 11 %; D 22 %; E — %.

Ст. інспектор факультету



Тетяна ПРОКОПЕНКО

Висновок керівника кваліфікаційної (магістерської) роботи

Здобувач Пархоменко Віталій

Петрович виконав магістерську
роботу у належному
обсязі

Зміст магістерської роботи
відповідає вибраній темі дослідження
Роботі характерна логіка і відповідність
до виснажених методичних вказівок
Магістерська робота пройшла
перевірку на мові і рекомендується
до захисту

Керівник роботи професор Турило Анатолій Михайлович

“ 11 ”

12

(підпис)

2025 року

Висновок кафедри про кваліфікаційну (магістерську) роботу

Кваліфікаційна (магістерська) робота розглянута. Здобувач
ПАРХОМЕНКО Віталій Петрович допускається до захисту даної роботи в
екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри фінансів суб'єктів господарювання та
інноваційного розвитку Ріта КОРОЛЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ 15 ”

16

2025 року